Смрт фашизму — Слобода народу!

СЛОБОДНА ВОЈВОДИНА

Уредништво и администрација
Нови Сад, Футошка ул. бр. 50.
Телефони:
Уредништво 28-24
Секретаријат 37-15
Администрација . . . 21-37
Штампарија 20-58

ОРГАН ЈЕДИНСТВЕНОГ НАРОДНО-ОСЛОБОДИЛАЧКОГ ФРОНТА ВОЈВОДИНЕ

Година IV, број 103 | Нови Сад, четвртак, 1 март 1945 | Цена 10 динара

Дневна заповест маршала Стаљина

Освојени су градови Нојштетин и Прехлау

Даље напредовање јужно од Кенигзберга — Још 50 места у Померанији — У Бреслави освојено једно предграђе, две фабрике и десет квартова

Москва. 28 фебруара. — У данашњој дневној заповести маршала Стаљина објављено је да су јединице маршала Рокосовског освојиле Нојштетин у Померанији.

ОПЕРАТИВНИ ИВЗЕШТАЈ СОВЈЕТСКОГ ИНФОРМАЦИОНОГ БИРОА

Москва, 28 фебруара. — У току 28 фебруара југозападно од Кенигзберга наше трупе заузеле су офанзивним борбама насељена места: Грумлинде, Ворвеген, Лемикунен, Готесгнаде и Фридрихсхоф.

Трупе Другог белоруског фронта, настављајући офанзиву, 28 фебруара заузеле су градове Нојштетин и Прехлау, важне чворове комуникације и јака упоришта немачке одбране у Померанији, а такође заузеле преко 50 насељених места, међу њима: Сворњига, Гласхите, Ајзенхамер Грубау, Гроскарценберг, Берхоф, Штарзе и Штрајгих.

У подручју Бреславе наше трупе воде борбе за уништење у граду опкољене групације непријатеља у току којих су заузеле предграђа Клајн Чанш, хемиску фабрику Шварц, плинару и 10 квартова.

На другим отсецима фронта извиђачка делатност и на низу места борбе локалног значаја.

У току 27 фебруара на свим фронтовима онеспособљено је и уништено 29 немачких тенкова.

У ваздушним борбама и ватром противавионске артилерије оборено је 6 авиона.

ЈОШ 30 КИЛОМЕТАРА ДО БАЛТИЧКОГ МОРА

Лондон, 28 фебруара. — Јединице маршала Рокосовског извршиле су напредовање у Померанији и за четири дана су напредовале још 70 километара, тако да се налазе на 30 километара од Балтичког Мора. Напредовање трупа маршала Рокосовског штити десно крило трупа маршала Жукова који гомила трупе ради напада на Берлин. У Чехословачкој у простору Лученеца заузето је неколико насеља.

ОПАСНОСТ КАМПАЊЕ МИЛОСТИ ЗА НЕМАЧКУ

Међународни посматрач листа „Известија" пише:

Непрестани и тешки ударци Црвене војске уништавају и разбијају све хитлеровске наде за спасење. Немачкој остају све мањи и мањи изгледи. Прошлих неколико дана велики број јужноамеричких република (Венецуела, Чиле, Перу и друге државе) објавиле су рат државама Осовине. Наде које су хитлеровци полагали на неке од држава Западне Хемисфере постају све слабије и они се још само узалуд уздају у своје лакаје у Аргентини, јединој држави у Јужној Америци која није објавила рат Немачкој.

Очајнички положај хитлеровске Немачке узбудио је све њене заштитнике на страни. Највеће пожртвовање показује стари Хитлеров ађутант у Америци Фон Виганд, Херстов дописник. Овај авантуриста и бандит пера веома је забринут због изгледа на пропаст Немачке и покушава да створи нову линију одбране у Европи за Немце после њиховог неизбежног пораза. У својим извештајима из Мадрида Фон Виганд [illegible]

це говорећи да се Шпанија и Португалија већ припремају да послуже као „брана" против напредовања совјетских трупа. Ко ће боље знати шта се догађа у шпанским и португалским „бранама фашизма" него овај Хитлеров плаћеник! Фон Виган је постао стручњак за такве прљаве послове и он тврди да се, поред Шпаније и Португалије, може рачунати и на Швајцарску ради „стабилизације" прохитлеровског фронта.

*

Што се више погоршавају хитлеровски послови, то реакционарна католичка штампа која ради према инструкцијама Ватикана, постаје све активнија. Лондонски лист „Католик хералд" одједном је ночео, као и претставници „Хришћанских заједница", да се ужасава због страшних резултата које причињавају у Немачкој бомбардери Уједињених нација. То је врло карактеристично. Хитлеровско бомбардовање Лондона „V" бомбама није проузроковало огорчење у срцима уредника „Католик хералда". Они плачу једино за Немцима.

Кампања у одбрану Хитлеровских варвара, која се води под знаком милости, без сумње је руковођена из Берлина. Што се тога тиче, потребно је посветити нарочиту пажњу извештају немачког генерала фон Штилпнагела. Извештај је написан фебруара 1942 године, када је генерал под утиском немачких пораза код Москве, дошао до закључка да ће Немачка морати да се припреми за трећи рат и да је према томе потребно да се што више руши и убија на непријатељској територији, како би се Немачкој осигурала надмоћност и како би се повећао њен потенцијал у будућности. Али трећи светски рат не треба само припремати само покољима, него и лажима. Извештај садржи, например, следећу реченицу: „Већ је сад лако организовати кампању милости и замолити помоћ наших бивших непријатеља".

Према томе, није изненађујуће што шпански „Радио национал", који је под контролом Хитлеровог штићеника Франка, сада објављује специјалне емисије у којима се залаже за помиловање ратних злочинаца. (ТАСС)

Ускоро ће провинција Данциг бити опкољена

Москва, 28 фебруара. — Јуче је опет са 20 плотуна из 224 топа објављена вест да су трупе Трећег белоруског фронта под командом маршала Рокосовског напредовале дубоко у Померанију у правцу Балтичког Мора и заузеле више железничких чворова где су истовремено била јака утврђена упоришта непријатеља. Овај велики продор јесте отварање нове офанзиве под командом маршала Рокосовског, што претставља опкољавање целе Балтичке области са данцишком провинцијом. Заузето је и преко 100 других насељених места.

У Бреслави се настављају уличне борбе од стране трупа маршала Коњева Тамо се воде врло жестоке борбе; осваја се кућа за кућом, улица за улицом. У току јучерашњег дана заузето је 12 блокова кућа.

На територији Чехословачке северозападно од Лученаца трупе Црвене армије настављају са напредовањем под тешким условима шумско-планинског терена на подручју Карпата.

—★—

МИТИНГ МАЂАРА У ЕНГЛЕСКОЈ

Лондон, 28 фебруара. — 25 фебруара Мађарски савет у Лондону и мађарске организације приредиле су велики митинг у част ослобођења Мађарске, избора Националне скупштине, стварања привремене мађарске владе и склапања примирја.

Јуриш Турске на Берлин

Цртеж Ђ. Теодоровића

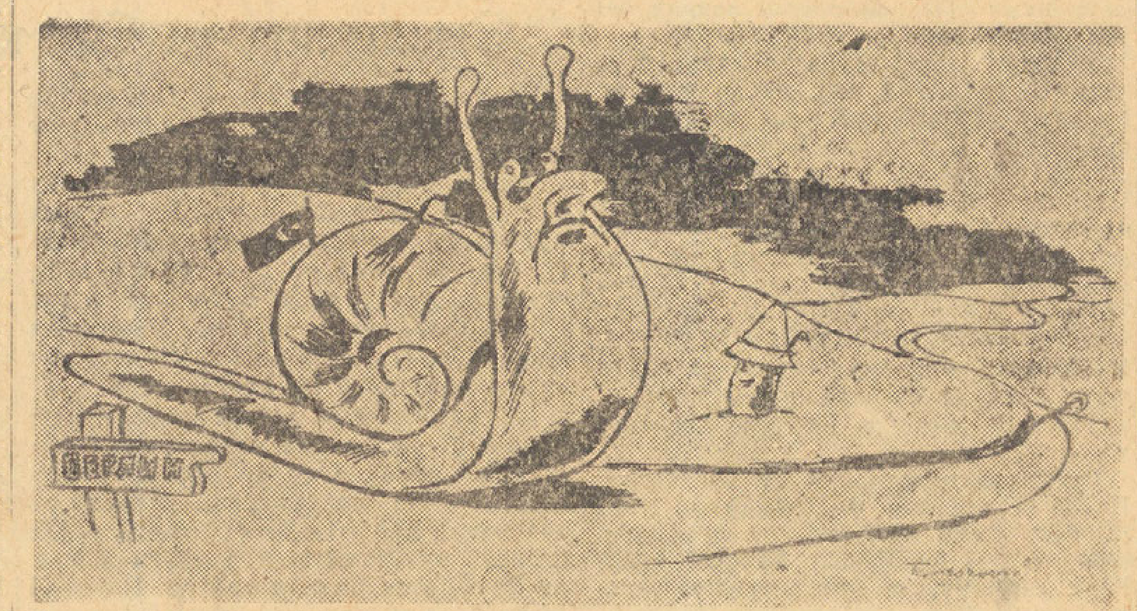

Досад згртах масне паре, ал' сад је већ јасно
Да за Берлин кренут' морам, док још није касно,
За зеленим столом ја бик да заседнем први
А [illegible]

Маршал Тито одликован Орденом народног ослобођења

Претседништво Антифашистичког већа народног ослобођења Југославије одлучује да се за изванредне заслуге у народно-ослободилачкој борби, велики војсковођа, организатор и руководилац народно-ослободилачке борбе, стваралац братства и јединства наших народа и изградитељ демократске федеративне Југославије: маршал Југославије Јосип Броз-Тито одликује Орденом Народног ослобођења.

Београд, 26 фебруара 1945.

Претседник
Др. И. Рибар, с. р.

Секретар
М. Перуничић, с. р.

Одликовања чланова Националног комитета и АВНОЈ-а

Претседништво Антифашистичког већа народног ослобођења Југославије одлучује да се за ванредне заслуге и за неуморан, предан и пожртвован рад у народно-ослободилачкој борби одликује Орденом народног ослобођења:

Др. Иван Рибар, претседник Антифашистичког већа Народног ослобођења Југославије, чланови Националног комитета ослобођења Југославије: Бакарић др. Владимир; Жујовић Сретен; Кардељ Едвард; Кржишник др. Антон; Петровић Никола, инжењер; Прибићевић др. Раде; Рибничар Владислав; Сернец Душан, инжењер; Смодлака др. Јосип; Сремац др. Златан; Филиповић Сулејман; Фрол Фране; Чучков Емануел и чланови Претседништва Антифашистичког већа народног ослобођења Југославије: Андрејев Бане; Августинчић Антун; Бабовић Спасенија-Цана; Влахов Димитар; Вујачић Марко; Вукосављевић Сретен; Грегорић др. Павле; Ђилас Милован; Лакуш Филип; Марковић Мома; Пијаде Моша; Ранковић Александар; Чолаковић Родољуб.

Чланови Претседништва Антифашистичког већа народног ослобођења Југославије: Вркљан Анте; Гржетић Маца; Леонтић др. Љубо; Стевић Лука одликовани су орденом братства и јединства.

—★—

Британској влади изгласано је поверење са већином од 371 глас

Лондон, 28 фебруара. — У току гласања о амандману и резолуцији владе у којој се објављују одлуке Кримске конференције, за владу је гласало 396 народних посланика у Доњем дому, а против 25 гласова. Дакле влада је добила већину од 371 гласа. (Радио Лондон)

—★—

Доказам Вишинског у Румунију

Букурешт, 28 фебруара. — Заменик претседника Совјета народних комесара друг Вишински стигао је у Румунију због демонстрација против владе генерала Радеска. Демонстрације спроводе припадници националног демократског фронта. Синоћ је румунски радио јавио да је отпуштено из војске 9 виших официра румунске војске као и да ће бити у-

Питомци Артилериске подофицирске школе маршалу Титу на дан полагања своје заклетве

Друже Тито, Ми питомци прве класе Артилериске подофицирске школе у новој демократској федеративној Југославији, као и остало особље школе, заклињемо ти се својом чашћу, проливеном крвљу наших бораца, жртвама наших народа, да нећемо жалити наше животе у борби за слободу и бољу будућност наших народа у борби за још чвршће јединство наших народа исковано у четворогодишњој борби, у борби за стварање још чвршћих темеља наше отаџбине, демократске федеративне Југославије.

Заклињемо ти се да ћемо оружје којим правилно употребити и да га нећемо пустити из наших руку, све до коначног обрачуна са поробљивачима наших народа и домаћих издајника.

Заклињемо ти се да ћемо задатак, који си нам поверио, извршити по цену живота, јер сматрамо да је најисправнији пут служити интересима отаџбине, народа и њихове слободе. Овај наш завет израз је наше неизмерне захвалности теби, друже Тито, за све оно што си учинио својим радом и напорима за наше народе и њихову будућност.

Да живи врховни командант, народни херој маршал Југославије друг Тито!

Све за Срем, сви за Срем

Омладинци из Баната одлазе на рад у Срем

Омладинци из Баната пред полазак на рад у Срем укрцавају се у вагоне

Петровград, 28 фебруара. — У среду поподне стигао је у Петровград, зборно место разних бригада за одлазак у Срем, велики број омладинаца из свих крајева Баната. Поворка која се отегла од железничке станице до центра размрдала је град својим поклицима Стаљину, Титу, Комунистичкој партији, развеселила га песмом и свирком из многобројних хармоника очарала га својом младошћу, својом снагом у чврстом решеношћу да истраје у брању кукуруза, као што би истрајала са пушком у руци. Из шаренила парола, транспарената, слика, ранаца са ћебетом и обичних џакова са крпаром на младим леђима, из једнакости омладинца из Словачког Араца, пионира из Меленаца или Елемира и омладинки-Мађарица из Нове Црње, из свега тога избијала је јасно и одлучна слога и јединство омладинаца свих делова Северног Баната, свих народности.

Чврсте мишице свих оних омладинаца, којих је гесло: „Сви за Срем, све за Срем" сврстане у један чврст, борбени фронт снаге и рада, показале су на величанствен начин да обећање, које је банатска омладина дала на првом Покрајинском конгресу УСАОВ-а у Новом Саду, неће остати само мртво слово на хартији.

Са колико су се одушевљења и дивног заноса омладинци по свим деловима Северног Баната пријављивали за рад у Срему, најбоље илуструју ова два примера: једна тринаестогодишња девојчица из Елемира, врло сиромашна, без обуће и одеће, стално је наваљивала на своју мајку да је пусти у Срем. Кад је видела да никакве молбе не помажу, рекла јој је:

„Ако ме не пустиш, изнећу те на конференцији ЈНОФ-а, па ћеш се обрукати." Мајка је морала да попусти.

У Јаши Томићу сличан случај — ћерка наваљује — мајка не да. Онда ћерка каже:

„Ја ћу са тобом као Черчил са краљем Петром — ако не будеш дала твој пристанак, ствар ће се одвијати тако као да си га дала." Данас и она весело корача са својим друговима и другарицама по Срему.

Сутрадан око 8 сати почели су се омладинци скупљати на тргу, где се уз свирку и песму, која се преносила преко градских звучника, развило ситно банатско коло и популарни, међу омладином омиљени „козачок". Овде на тргу омладину је поздравио у име Окружног одбора УСАОВ-а друг Миле Прибић. У свом кратком али језгровитом говору он је позвао све да у раду буду истрајни и оправдају наде које се у њих полажу, и обећао им да ће се Окружни одбор старати да створи још једну бригаду и послати је у помоћ.

После овога омладинци су се сврстали у колону и упутили према железничкој станици. Маса света-родитеља, рођака и познаника дочекивала је по угловима колону и додавала јој задње поклоне, саветовала последњи пут, носила кофере и ранчеве олакшавајући кћерки или сину пут до станице.

На станици је стојала већ спремна једна дугачка композиција у коју је требало сместити 2100 омладинаца. „Сутра ћемо већ бити у Срему" — довикују ови пошто су се потоварили у вагоне. — „Напишите о нама чланак дугачак као ова композиција.

И док окићена локомотива полако вуче воз, из стотине грла разлеже се песма и узвици: „Све за Срем, сви за Срем!"

Конференција Среског одбора АФЖ у Сремској Митровици

Жене и сестре Срема шију, месе, перу рубље наших бораца, копају им ровове и од свога следовања откидају им за поклоне

Сремска Митровица, 28 фебруара. — Срески одбор АФЖ-а Среза митровачког одржао је свој састанак. На том састанку су жене говориле о свом раду, о тешкоћама на које наилазе у своме раду и изражавале жељу да раде још више.

Митровачки срез је много страдао за време окупације, у њему су фашистички налети били страшни и крвави. Непријатељ је опустошио села Митровачког среза. Тако је село Дивош остало без игде ичега. Да би бар донекле помогао народу, МНОО делио је за божић 1—2 кг. масти. Народ који је три и по године све делио са својом војском, није могао ни овога пута да то не учини, и од добивене масти жене су месиле колаче рањеним друговима. Од платна које је додељено народу као помоћ, уступљено је 50 м. за завоје рањеницима. Све млеко које се помузе, жене дају за рањенике. Оставља се само за малу децу. Да би помогле МНОО-у све жене у селу редом дежурају.

У малој Дивош планини 50 жена је за три дана умесило 10 м. ц. хлеба. 10 жена из села Мартинаца сашило је у току месеца 500 гаћа и 955 кошуља. Жене Митровице имају 825 радних дана у току месеца. Жене Кузмина у току јануара имале су 873 радна дана. Њихов се рад састојао у прању рубља, копању ровова и раду на аеродрому. Жене Манђелоса су такође ишле да копају ровове, 25 жена су за један дан ископале девет митраљеских гнезда уместо 6 колико је било предвиђено. У Лежимиру постоји радна чета која броји 80 жена. Али и остале жене Лежимира раде. Оне су у току фебруара стално ишле да копају ровове. Никад их није било мање од 30, а било је дана када је по 300 жена излазило да копа ровове.

Најстарија ударница стара је 64 године. Она је неписмена али се ниједан догађај није десио у селу, а да га она није опевала. Ударнице су и Савета Станишић, мајка јединца борца Прве војвођанске бригаде, стара 56 година, и Стана Шевић, мајка две кћери партизанке. 10—30 жена ишло је три недеље да раде на аеродрому. Док се у Великим Радинцима налазила наша војска и Црвена армија жене су стално кували за војску, прале рубље и рибале.

Поред физичког рада, жене Митровачког среза се много интересују за политички рад. Оне посећују читалачке групе, конференције ЈНОФ-а, као и своје посебне конференције. Оне су са задовољством поздравиле вест о одржавању политичких часова за жене.

У Шишатовцу 18 жена посећује аналфабетски течај. У Лежимиру је 4 жене научило читати и писати, а 6 сада посећују течај.

На крају састанка жене су донеле одлуку да ће радити још више, да ће пружити пуну помоћ да би пролетња сетва што боље успела.

Како је радила једна сремска ударна радна бригада

Сремска Митровица, 28 фебруара. — Када се недавно послао распис по свим срезовима да се покупе радне чете добровољаца да дођу на рад од неколико дана, сви су се искупили и сви су пошли заједно са својим руководиоцима на означено зборно место. Омладина, жене, старији људи, па чак и врло стари, дошли су да и они нешто допринесу томе важном раду на који су их позвали.

Из дана у дан пролазе дуги низови кола друмом према пољани на којој се гради велики аеродром. Ниско фебруарско сунце греје, а људи на пољани су се размилели и свако је заузет неким важним и журним послом. Група од неколицине старијих људи из Пазовачког среза непрестано туца нигље које су довезене, и за час је нестала гомила које су из кола мало пре изручили. Жене и омладинке одмах разносе и расипају терен том ситњеном цигљом. Оне ударнички раде. Међу њима је и Јелена Јовановић, жена педесетих година из Нерадина. Она је дошла на рад уместо свога друга, који је у шуми с једном другом радном четом и сече дрва.

У другој једној групи омладинци се такмиче са онима који су до њих ко ће више разбити цигаља и насути више терена. Пошто кола са цигљама стално придолазе, стари Душан Станојевић из Доњег Товарника, ма да му је 61 година прима нов део пошто је један већ свршио и тиме испуњава две норме на дан. Његов сусед, чика Живко Грујић, „стари партизан и ударник" како га називају млађи, не да му се. И он жури, али му смета кашаљ и често мора да прекида посао, јако жали што не може да постигне две норме.

Група за групом, све су ударничке. И све се такмиче. Омладинци из Иригa, њих преко 300, такмиче се између себе и с омладином Румског среза Раде и певају, и преслишавају улоге које су им додељене, јер ће увече давати приредбу за све раднике ове ударне бригаде.

Најјачи ударник је Керековић Мија педесетогодишњак из Руме. Био је за све време рада на аеродрому стални радник и први је од свих ударника увек свршио две норме за један дан. Бековац Илија из Хртковаца заузима друго место међу ударницима, јер је сваки дан долазио и испуњавао одређену норму.

Ова велика радна ударна бригада која броји 1.293 радника и 660 кочијаша на колима, уредила је за 103.440 часова аеродром за своју војску. Како су многи од тих људи из непаљених и опљачканих крајева Срема (из Босута, Раче, Јамене и Моровића), били боси и у поцепаним ципелама, раздељена су им двоја кола обуће одмах на аеродрому — око 450 пари ципела и опанака.

За друге ударнике и остале раднике приређене су нарочите биоскопске претставе.

Омладина Београда иде на рад у Срем

Београд, 28 фебруара. — У Београду је ових дана формирана и већ је и отишла у Срем омладинска радна бригада. У овој бригади налазе се углавном омладинци који су у тешким зимским данима ишли на Рудник и Црни Врх да снабдевају Београд дрветом, а осим њих има знатан број и новоуписаних омладинаца. Сви они иду у Срем да скину заосталу прошлогодишњу летину и обезбеде потребитим крајевима најнужнију исхрану.

Омладинци се за даље бригаде пријављују, а једна бригада је већ стигла у Срем и ступила на посао. Она се налази у Мршинском срезу.

Омладинци из Срема поново секу дрва

Земун, 28 фебруара. — Омладинци и омладинке из Земуна поново су изашли у шуму да удовоље хитној потреби снабдевања огревом наших болница, установа и грађана. Овога пута изашли су они у већем броју него раније. Сада су родитељи и сами схватили своју децу и њихове жеље. Они су видели колико су настојања њихове деце племенита и корисна, па су им дозволили да одлазе на рад.

188 најбољих и највреднијих омладинаца и омладинки изашли су, певајући на посао. Они су радили у шуми два дана. За то време насекли су 144 метра дрва. Први и четврти рејон насекли су 37 метара а други и трећи 35. Сви су радили вредно. Најбоља је била десетина првог рејона, у којој су се највише истакли: Андрија Митровић, Светозар Богдановић, Лидија Марковић и Јосип Азенбарзер. Они су за шест сати насекли 22 метра дрва.

За њима не заостаје много ни група омладинаца из четвртог рејона, и то Рада Вукосављевић, Ђура Куга, Јован Дивић, Звонко Певец и Коста Костић. Они су за четири сата насекли 20 метара дрва.

У другом рејону најбоља је била десетар Цаја са својом десетином, док је у трећем рејону најбоља другарица Лела Раданић.

Омладинци из Земуна обећавају да ће радити и даље, да ће испунити обавезе дате на првом конгресу.

КРАТКЕ ВЕСТИ ИЗ НАШЕ ЗЕМЉЕ

★ **Електрификација 500 села у Хрватској и Словенији.** — Становништво на словеначко-хрватској граници узалуд је молило и чекало 20 година на електрику. Стара Југославија није имала разумевање за потребе нашег народа, па је становништво око реке Купе са толико већим одушевљењем примило одлуку народних власти да ће добити две стотине словеначких и 300 хрватских села електричну струју. Састављен је одбор од 10 чланова у који су ушли Хрвати и Словенци. Овај одбор организоваће сав рад око електрификације наведених 500 села. Сељаци већ секу дрва и возе стубове у долину, радници копају јаме, а код куће праве становници остале предмете потребне за електрични вод. Много материјала допремиле су народне власти из непријатељских упоришта и тако ће добити свака кућа у електрифицираним селима по једну жаруљу. Струју ће давати хрватске електричне централе, а док траје рат струја се неће плаћати. Прво село које је електрифицирано јесте Потпланина.

★ **Активност истарских партизана.** — Словеначки партизани улажу све своје снаге за што брже протеривање окупатора, и националног ослобођења. Истарски партизани су извршили ослобођење хапшеника у тршћанском затвору и том приликом погинуло је девет Немаца, међу којима три официра, а десет их је рањено. (Танјуг)

★ **Нова задруга у Требињу.** — Одмах после ослобођења Требиња основана је Набављачко-потрошачка задруга, која данас броји 350 чланова. За кратко време ова задруга заменила је седам вагона намирница и друге робе за артикле потребне задругарима и на тај начин бар у неколико задовољила њихове потребе. (Танјуг)

★ **Немачка зверства у нашим крајевима још не престају.** — Немачка зверства у нашим крајевима се све више појачавају. Тако је у једном месту у Словенији упала изненада једна немачка група у једну партизанску болницу. Они су наредили да сви изађу и да легну потрбушке у снег. Један партизан који није могао да хода је убијен. Затим је наређено да се по десеторица враћају натраг у болницу. У међувремену су немачки војници опљачкали све у болници и један немачки официр је на вратима сваком болеснику опалио по један метак у потиљак. Болесник Чеможа Милан добио је исто метак кроз врат, али је остао жив, јер му нису били повређени крвни судови. Он се опасао на ослобођено подручје, где је народним властима испричао како су болесници падали преко њега. Болница је на крају запаљена. (Танјуг)

★ **Терор усташа у Загребу.** — Пред својим повлачењем немачко-усташке трупе из котара Костајница врше по селима разна насиља и пљачке. У неколико села запаљено је 360 кућа и опљачкано је 75 комада крупне стоке. Убијено је 20 лица. Усташе у околини Загреба су 9 фебруара обесили 10 родољуба. (Танјуг)

★ **Питање пољских избеглица у Палестини.** — Како се дознаје из пољских кругова, питање седам хиљада пољских избеглица у Палестини и две хиљаде избеглица у Сирији и Либанону биће решено чим се успостави пољска влада која ће бити опште призната. Извесан број Јевреја, који се налази међу избеглицама у Палестини, изразио је жељу да остане у овој земљи. (АФИ)

★ **Бугарски књижевници очекују југословенске књижевнике.** — Претседник Савеза бугарских књижевника Трифун Кунев изјавио је да бугарски књижевници очекују 10 марта једну групу југословенских књижевника која ће допутовати у Софију из Београда. (Радио Софија)

★ **Норвешка нацистичка странка.** — Према последњим листама чланова Норвешке нацистичке странке, национал-самлинг странка има 43.200 припадника, што износи један и по од сто од укупног броја норвешког становништва. Од оног броја 6.000 чланова пријавило се за добровољну службу на страни са немачком војском. (Рајтер)

Ратни извештај Врховног штаба НОВ

Успеси наше авијације у Срему и на подручју Јања—Бијељина—Брчко

Уништено 30 камиона и 27 кола — Порушена је пруга Сарајево—Месићи — Борбе око Сарајева

Београд, 28 фебруара. — **На фронту у Срему у сукобима извиђачких одељења убијено је 70 Немаца, уништен један камион са муницијом и заплењена већа количина мина.**

У борбама на линији Јања—Модран убијено је 120 Немаца, заплењен један топ и троја кола са ратним материјалом.

Дејством наше авијације на подручју Јања—Бијељина—Брчко и у позадини непријатељског фронта у Срему, уништено је данас око 30 камиона и 27 кола са људством и материјалом, бомбардоване три железничке станице и проузроковани пожари и експлозије, погођена једна железничка композиција и побијено око 80 непријатељских војника.

Напади непријатеља из Добоја и Маглаја одбијени су и непријатељ је одбачен на полазне положаје. Погинуло је 60 Немаца, заплењен један топ и четири аутоматска оруђа а железничка пруга Маглај—Добој порушена је на неколико места.

На фронту Кисељак—Врандук наше трупе одбијају жестоке нападе непријатељских снага из правца Сарајева и Зенице.

У долини реке Праче наше јединице порушиле су железничку пругу Сарајево—Месићи и воде борбе са непријатељским појачањима из Сарајева. Јужно од Сарајева непријатељ утврђује своје положаје.

У борбама на подручју Оточац—Плашки—Брињe убијено је 140 Немаца и уништена два камиона са ратним материјалом.

Железничка пруга Загреб—Велика Горица порушена је на 28 места.

У Словенији борбе локалног значаја.

Западни фронт

У току успешних офанзивних борби заузет је Уден и више мањих градова

Лондон, 28 фебруара. — Америчке трупе напредују према Келну и налазе се 15 километара удаљене од њега. У току јучерашњег дана заробила је Друга армија 3.500 немачких војника. Међу заробљеницима се налазе и градски полицајци који су били на брзину покупљени да би попунили празнине на фронту.

Трупе Прве америчке армије продрле су дубоко у Сигфридову линију између река Мас и Рајне. У операцијама учествује највећи део британских трупа, које напредују огромном брзином. Заузет је град Уден, а сада се чисте Калкар. У току јучерашњег дана заробљено је на овом сектору 2.000 немачких војника.

Дописник британског радија каже да је **девет америчких армија својим операцијама потпуно збунило и изненадило фон Рундштета и деморганизовало немачки отпор.** Наглашава се да Савезници располажу са много више тенкова, горива и муниције. Они такође имају **огромне залихе ратног материјала** које могу да користе и могу да искористе сваку слабост немачких положаја.

Према фронту крећу дуге колоне тенкова и војске. Ратни заробљеници показују велико опадање морала. Тако су неки изјавили: „Руси су сад у нашем граду, шта има користи да се даље боримо!“

Дописник са западног фронта каже да нема знакова да се иза фронта налазе немачки герилци.

Мало пре него што је објављена наредба о забрани слања вести са фронта стигао је следећи допис из Главног стана Девете америчке армије: „Ми имамо људи и машина, имамо и бензина и друго, и ми ћемо да наставимо борбу до победе!“

АМЕРИЧКЕ ТРУПЕ ПРЕБАЦИЛЕ СУ СЕ ПРЕКО РЕКЕ ЕРФТ ПРЕД КЕЛНОМ

Лондон, 28 фебруара. — Америчка Прва армија пребацила се на два места преко реке Ерфт западно од Келна. Борбе се воде на одбранбеним положајима с друге стране реке. Америчке трупе пребациле су се и преко канала Ерфт. Немачка линија на реци Ерфт је главна одбранбена линија западно од Келна Савезничка артилерија гађа Дизелдорф.

Трупе Девете америчке армије продиру и даље, али је још увек забрањено слање извештаја са тог дела фронта због војне сигурности. Званично се јавља да је немачки отпор појачан. Јуче је Девета америчка армија заробила 4.000 Немаца.

Даље према северу, на фронту између Девете америчке и канадске Прве армије немачки организатори отпор распада се. Америчке трупе заробљавају велики број Немаца. На фронту канадске Прве армије савезничке трупе продрле су кроз последњу одбранбену линију Сигфридових утврђења, од Гоха до Калкара. Калкар је очишћен од непријатеља и заузето је једно село југоисточно од града.

На сектору између Мезе и Рајне отпор је знатно ослабио. На југу заузето је још терена северозападно и јужно од Тријера. Јединице треће америчке армије које оперишу на сектору Сарбурга продрле су до Сигфридове линије.

СИТУАЦИЈА У ПРОВИНЦИЈИ НИЈЕ МНОГО БОЉА НЕГО У БЕРЛИНУ

Штокхолм, 28 фебруара. — Неутрални путници који долазе из Немачке причају о тешком животу у немачком главном граду. Нарочито много сметају **животу непрестана бомбардовања.** Установљено је, да се појављују у великом броју срчане болести. Евакуација из Берлина је организована само за мајке и за децу. Изгледа да је евакуација Берлина потпуно напуштена. Пошто је **много народа** из западне Немачке због сталног бомбардовања евакуисано у централне области, то сада приливом нових избеглица из Шлезије, Источне Пруске и Померанија ни ситуација у провинциским областима није много боља него у Берлину.

Шеснаести дан узастопног бомбардовања Немачке

Лондон, 28 фебруара. — **Данас шеснаести дан узастопце, јаке снаге савезничког ваздухопловства напале су Немачку. Британски тешки бомбардери у пратњи поваца извршили су напад на рафинерије бензина код Гелзнкирхена. Преко 1.100 америчких тешких бомбардера у пратњи 400 поваца нападо је теретне железничке станице и железничке и индустриске објекте у северозападној Немачкој, у Касепу, Хагену и другм местима. 250 поваачких бомбардера напало је објекте на широком подручју у Немачкој.**

Британски авиони типа „Москито“ напали су прошле ноћи по осму ноћ узастопце Берлин. У њему су још увек горели пожари који су проузроковани тешким нападом у понедељак.

Бомбардована железничка средишта у Лајпцигу и Ханеу, данас су важнија него икада раније за немачко снабдевање западног и источног фронта.

ИТАЛИЈАНСКИ ФРОНТ

Лондон, 28 фебруара. — На бојишту у Италији било је локалних операција. Ваздухопловство било је активно у нападу на саобраћајне линије преко Бренера као и у јужној Немачкој.

КРАТКЕ ВЕСТИ ИЗ ИНОСТРАНСТВА

★ **Трг Черњаховског у Вилни.** — На молбу трудбеника, Извршни комитет градског совјета Вилне донео је одлуку да се централном тргу престонице додели назив: „Трг Черњаховског“. (ТАСС)

★ **Маршал Тедер — одговорни официр за везу између Источног и Западног фронта.** — Војни сарадник Рајтера сазнаје да је ваздухопловни маршал сер Артур Тедер, заменик врховног команданта, генерала Ајзенхауера, добио дужност одговорног официра за везу између Источног и Западног фронта.

★ **Америчка гума за Француску.** — У Париз је стигла извесна количина гуме од синтетичког каучука, која је упућена из Америке за потребе француског цивилног становништва. Ова количина гуме испоручена је француским привредним органима, који ће извршити расподелу, тако да на првом месту буду снабдевени камиони који преносе животне намирнице. На основу Закона о најму и зајму и захваљујући овој испоруци из Сједињених Америчких Држава, Француске фабрике отпочеле су са производњом гуме која је намењена америчкој и француској војсци. (АФИ)

★ **„Отачествени фронт“ о данашњој Албанији.** — Лист „Отачествени фронт описује борбе албанских партизана за ослобођење своје земље и каже да је албански покрет отпора био тесно везан са партизанским покретом у Југославији, а нарочито са партизанима у Македонији и Црној Гори.

★ **Коментар листа „Красниј флот“ поводом смрти Дорио-а.** — Поводом смрти Дорио-а, совјетски лист „Красниј флот“ пише да је овај ренегат и издајица избегао вешалима која су га чекала, али која ће чекати његове сараднике.

★ **У деловима Немачке под совјетском окупацијом нема знакова герилског рата.** — Совјетски дописници јављају да на територији Немачке коју су окупирали Руси нема знакова герилске активности. И ако Немци тврде да постоји подземно ратовање, ни један немачки грађанин под окупацијом није покушао да настави борбу.

★ **Протестни збор у Паризу.** — Јуче се у Паризу сакупило 50.000 људи да би присуствовали протестном збору портив владине политике исхране и транспорта. Изгласана је резолуција у којој се тражи реорганизација Министарства за исхрану, побољшање транспорта, сузбијање црне берзе и војни систем рационализације.

★ **Обустава саобраћаја Шведске са Норвешком.** — Шведска је обуставила железнички саобраћај са Северном Норвешком. Као разлог овоме кораку наведено је да је норвешка квислинишка полиција заузела претећи став према шведским железничарима кад је на граници претресала возове настојећи да пронађе норвешке избеглице које су намеравали да се пребаце у Шведску.

★ **Телеграм Хаила Селасија Стаљину.** — Етиописки цар Хаиле Селасије упутио је следећи телеграм маршалу Стаљину: „Поводом прославе 27-годишњице оснивања Црвене армије изволите примити наше најтоплије честитке и израз нашег дубоког дивљења за херојске подвиге храбре војске Совјетског Савеза.“

★ **Др. Бенеш отпутовао из Лондона.** — Др. Бенеш и чехословачки министар спољних послова Масарик пред полазак за Москву, одакле ће продужити у своју земљу, опростили су се са претседником британске владе Черчилом и министром спољних послова Антони Идном.

★ **Коментари француске штампе поводом уласка Турске у рат.** — Лист „Резистанс“ пише поводом уласка Турске у рат пре његовог завршетка да Турска може учествовати на мировној конференцији, али под извесним условима. Не би се смело допустити да она има иста права као и државе које су искусиле сву тежину рата, које су залагале своје животе

Извештајем г. Черчила у Доњем дому отпочела је дебата о Кримској конференцији

Лондон, 28 фебруара. — Претседник владе Винстон Черчил отворио је данас тродневну дебату Доњег дома о Кримској конференцији.

Доњи дом је био препун када је претседник Черчил поднео резолуцију у име владе.

Резолуција

„Овај дом одобрава саопштење трију великих сила са конференције у Криму и нарочито поздравља њихову одлуку да сачувају јединство акције, не само ради коначног пораза заједничког непријатеља него и после тога, у доба мира.“

Пошто је одао признање за љубазну пажњу Руса, претседник Черчил је изложио зашто и Француска није била позвана на ову конференцију, па је рекао:

„На конференцији у Сан Франциску састаће се претставници свих Уједињених народа који су објавили рат Немачкој или Јапану до 1 марта 1945 године и који су потписали декларацију конференције Уједињених народа. Сада многи објављују рат. (Смех у дворани).

Некадашње друштво народа биће замењено много јачим телом, у коме ће Сједињене Америчке Државе имати улогу од виталне важности.

Потпуна слога

На Кримској конференцији манифестовала се потпунија сагласност савезника на војном и на политичком пољу него икада до сада. Немачка треба да увиди да је узалудна свака нада да ће настати раздор међу Савезницима; она треба да увиди да ништа не може спречити њен потпуни пораз. Сваки даљи отпор изазваће само узалудне патње.

С друге стране, Савезници немају циљ да униште немачки народ или да га оставе без потребних сретстава за опстанак.

О Пољској

Тада је г. Черчил прешао на најузбудљивији део свога говора, на питање Пољске:

На конференцији у Техерану Руси су први изнели захтев да се усвоји Керзонова линија на истоку, с тим да Пољска добије довољну оштету на западу и северу на рачун Немачке. Ја никада нисам крио моје веровање да је руски захтев о Керзоновој линији праведан и исправан. То није зато што се ја клањам сили. То је зато што верујем да је то најправичнија подела која се уопште може извршити између двеју земаља.

Усвајајући Керзонову линију, ја одбијам сваку помисао да ми усвајамо један сумњиви компромис или да попуштамо из страха пред силом. Ја тврдим са најдубљим уверењем да се ове одлуке трију великих савезничких држава оснивају на начелима велике правде.

Сем тога, три велике силе споразумеле су се да Пољска добије знатно проширење своје територије на западу и северу. На северу она ће сигурно добити, место оног очајничког коридора, велики град Данциг и већи део Источне Пруске (Одобравање) западно од Кенигсберга и велики фронт на Балтичком Мору. На западу она ће добити индустриску област горње Шлеске и друге територије источно од реке Одре, које ће бити одузете Немачкој на конференцији мира, а на основу излагања и захтева пољске владе.

Кримски споразум предвиђа консултовање у циљу образовања нове пољске привремене владе народног јединства, с којом ће све три велике силе ступити у дипломатске односе, место садашњег стања у коме једна велика сила признаје једну пољску владу а друге силе другу. Да је таква ситуација остала и даље после конференције на Јалти, то би целом свету била очигледна манифестација неслоге и пометње међу савезницима.

После одмора г. Черчил је наставио говор и поменуо разговоре које је водио у Египту после Кримске конференције.

Изложивши став британске владе о питању олакшица Италији и о својим разговорима са царем Етиопије, Хаиле Селасијем, г. Черчил је завршио свој експозе:

Уверен сам да и овај дом осећа да је састанак на Криму снажно појачао наше наде. Везе које спајају три велике силе и њихово међусобно разумевање знатно су порасле. Ми смо донели далекосежне одлуке, које су истовремено и практичне и свечане. Сложни и уједињени, ми имамо неоспорно право да водимо цео свет на напретку, слободи и срећи. Велике силе морају настојати да служе другима, а не да владају. У заједници са другим великим и малим државама, можемо да створимо светску организацију, која ће, наоружана довољном снагом, чувати права свих држава, великих и малих, од агресије. Уверен сам да човечанство има пред собом утрвенији пут него што је икада имало. Светлост буктиње гори све јаче и баца свој сјај шире и даље него икада до данас. Пођимо сви заједно напред!

Како Немачка припрема подземни рат

Под насловом „Последња нада непријатеља осуђеног на пропаст“ међународни посматрач „Правде“ Минајев пише да се на пропаст осуђени непријатељ одлучио да примени ратовање помоћу терористичке подземне организације. Хитлеровци сматрају да ће то бити добра припрема за трећи светски рат. Они намеравају да плански развијају систем саботаже и терористичких банди, нарочито у Источној Пруској, у јужној и југозападној Немачкој, у Тиролу и на аустриској територији где шумовити брдски терен нарочито погодује герилском ратовању.

Немачки генералштаб грозничаво припрема планове за операције фашистичке подземне војске. Установљена је нарочита команда у Минхену која врши ове припреме. Доцније ова команда биће пренесена у неко мало удаљено место. На челу ове команде стоји Вилхелм Шепман.

Већ 1943 године почео је Хитлер да врши одабирање међу фашистичким кољачима да би од њих образовао нарочите терористичке одреде. По његовом наређењу 10.000 људи из разних СС-јединица било је одређено за „специјалне сврхе“ искључиво на немачкој територији. Доцније овај специјални одред појачан је најодабранијим хитлеровцима. Данас ове јединице проучавају своје будуће ратно поприште, и то свака јединица проучава њој додељени терен за борбу. Оне проучавају тактику борбе малих одреда против великих непријатељских снага, операције у планинском и шумовитом крају и друго.

На брзу руку врши се обука официра за ове терористичке јединице. Истовремено Немци већ снабдевају будуће ратно поприште ратним материјалом и оружјем. Граде се тајна склоништа оружја, муниције, одела и хране, затим се полажу тајне телефонске и телеграфске линије и томе слично.

Упоредо с овим Немци припремају цео подземни апарат за најразноврснију терористичку акцију и фашистичку пропаганду. Цела немачка територија подељена је на секторе са густом мрежом нацистичких подземних организација које се састоје од много хиљада тајних ћелија. У ову „шесту колону“ изабрани су само најпоузданији хитлеровци.

Да би сачували свој нацистички кадар од одговорности за почињене злочине, хитлеровски шефови припремају сада разноврсне методе за камуфлирање. Они своје људе шаљу у концентрационе логоре и затворе тобоже као „антинацисте“. За друге опет Гестапо саставља нарочите спискове у којима се ови лажни антифашисти претстављају за „праве“. У појединим случајевима извесне нацисте Гестапо убележава у спискове као „несигурни политички елеменат“ или као „прогоњен од стране судова.“ С друге стране антифашисте стављају у положај „дезертера“. У целој Немачкој хитлеровци добијају лажна документа, мењају своја имена и своје станове.

Разрушени немачки градови као и данашња навала немачких избеглица са истока и запада омогућава камуфлажу и будућу легализацију „шесте колоне“. У Немачкој постоје специјалне школе које формирају агенте у терористичке и реакционарне сврхе. Химлер и његови помоћници поклањају велику пажњу стварању техничких база за тајне организације. У овим се базама граде отпремне радиостанице које би доцније имале за сврху да шире лажне вести. Овај подземни покрет у Немачкој предводиће тајни немачки генералштаб у иностранству састављен од најпознатијих нациста. Овај генералштаб имао би да се налази у једној од неутралних земаља.

Хитлеровски вођи обраћају нарочиту пажњу на будућу саботажу мировних клаузула између Уједињених народа и Немачке. Немци су и после првог светског рата спроводили саботажу против савезничких одлука, а сада имају у виду да обим те саботаже прошире још јаче. Осим прикривања терористичких банди предвиђа се и прикривање окромног оружја и ратног материјала, индустриског прибора, разних вредносних ствари итд. На овај начин хитлеровци се надају да ће извардати војно и привредно разоружање Немачке као и плаћање репарација.

Нацистичка гуја, — каже Минајев, — припрема се на подземну делатност да би нашкодила целом човечанству. Али Уједињени народи, који су сакупили довољно снаге да разоре немачку ратну машину, умеће успешно спровести своје дело. Зато је потребно пре свега предузети одлучне мере против нациста који ће покушавати да перфидним и злочиначким методама спрече обнову човечанства. (ТАСС)

У Бугарској се наставља суђење издајицама

Софија, 28 фебруара. — На оптуженичкој клупи пред бугарским народним судом је био полициски виши чиновник Антоније Козарев, оптужен да је водио борбу против партизана, као и да је био у служби немачког Гестапоа. Оптужени признаје да је од Немаца добијао новац да би могао наградити истакнуте борце — полицајце — у борби против партизана. Исто признаје да је једном приликом добио од Немаца сто шмајсера да их подели својим полицајцима. Надаље га терете и да је организовао „пратњу“ за чланове совјетског посланства у Софији. Оптужени признаје своју кривицу поводом смрти генерала Кристова Михајла и да су му била позната мучења по затворима. Надаље је признао да је он следбеник Александра Цанкова и да је активно учествовао у његовим покрету.

—★—

АЛБАНСКА ОМЛАДИНА ПРИПРЕМА СЕ ЗА ДРУГИ АНТИФАШИСТИЧКИ КОНГРЕС

Дописник Тањуга из Албаније јавља:

Албанија је постигла велике успехе са радним батаљонима. Батаљони раде у многим местима многе послове као регуларне формације.

Радне формације Бератског округа извршиле су од почетка припремања конгреса, т. ј. од 1 јануара до 15 фебруара, 22.770 радних дана. Из Пинкопеје претседник одбора омладине Кристо Папајани јавио је телеграфски да је омладина те покрајине извршила 25.499 радних часова. На утакмици између омладине округа Пинкопеје и 27 бригаде ко ће дати више позоришних претстава и чије ће претставе бити боље, победила је омладина округа Пинкопеје.

Последња почаст Алексеју Толстоју

Москва, 28 фебруара. — Радници Совјетске престонице опростили су се 25 фебруара последњи пут са великим писцем патриотом Алексејем Толстојем. Ковчег са посмртним остацима покојника био је изложен у малој сали синдикалне зграде. Ковчег је био окићен цвећем и венцима. Око ковчега налазили су се венци народних комесара Совјетског Савеза, ЦК ВКП (б) Президијума академије наука, ЦК Савеза Комунистичке омладине, Савеза совјетских књижевника, многобројних научних и других јавних совјетских институција, рођака и пријатеља. У подне сала је отворена и кроз њу су прошле хиљаде Московљана, који су одали пошту омиљеном књижевнику. Поред ковчега су прошли књижевници, радници, инжињери, генерали, официри и војници Црвене армије — обожаваоци славног писца.

За време дефиловања совјетских грађана, поред одра покојника музика је свирала посмртне маршеве. Делегати владе који су организовали сахрану, стајали су поред ковчега као почасна стража. Почасну гарду доцније су заменили научници и писци, посланици Врховног Совјета, официри и радници, они које је велики талент Алексеја Толстоја инспирисао за велика дела, за одану службу домовини у победоносној борби против хитлеровске Немачке, највећег непријатеља културе и цивилизације. Поред ковчега могли су се запазити као почасна стража академици Чањинов и Обновски, књижевник Иља Еренбург и Всеволод Иванов, као и покојникови рођаци, пријатељи и почасна стража, коју су сачињавали делегати владе. Они су изнели ковчег на улицу уз звуке посмртног марша. Погребна поворка упутила се ка крематоријуму, где је извршено спаљивање. Сахрана је извршена 26 фебруара у три сата по подне.

—★—

НОВИ СОВЈЕТСКИ КОМБИНАТ ТЕШКЕ ИНДУСТРИЈЕ

Московски радио објавио је да је кренуо са радом први део новог совјетског „комбината тешке индустрије“ који је подигнут у Сибиру, 1.700 миља удаљен морем од јапанске луке Порт Артур. Када буде потпуно довршен овај велики комбинат, који се налази код Краснојарска на Јенисеју 296 јутара земљишта, а поред осталог производиће оружје и муницију. (Рајтер)

Диверзанти Словеније одазвали су се позиву Тита

Београд, 28 фебруара. — Пропагандни Отсек народно ослободилачке војске и партизанских одреда Словеније штампао је брошуру „Комуникације уништити“. Брошура је штампана у 5000 примерака и даје живу слику диверзантског рада у Словенији. Из ње се види да су наши борци тачно извршили заповест маршала Тита који је рекао: „Рушите комуникације!“

У року од 6 месеци словеначки диверзанти уништили су укупно 155 немачких локомотива, 643 вагона, 42.85[illegible] метара железничке пруге, 22 железничка моста, 3 тунела, 2 вијадукта 1 телефонску централу и 42 моста на колском путу, 10 читавих возова и друго. Оштетили су 49 локомотива, 411 вагона и многа друга прометна средства и комуникационе путеве на непријатељској позадини.

Близина великог фронта и Црвене армије осећа се у источним крајевима Штајерске сваким даном све више. Немци су отпремили у Немачку своје породице и напљачкане ствари од вредности и сада се спремају на одбрану. Они јасно осећају како су јаке партизанске групе у њиховој позадини.

Ослободилачки покрет обухватио је и крајеве у Штајерској зато Немци у многим местима без опомене убијају сваког кога после 7 часова увече затекну на улици. Пошто немају хране, Немци пљачкају становништво и терају га на рад. Партизански одреди нападају немачке концентрације и слагалишта и помажу цивилном становништву да бежи под заштиту војске. (Танјуг)

Војводина је свечано прославила 27-годишњицу Црвене армије

Двадесетседмогодишњица Црвене армије прослављена је широм Војводине одушевљено и свечано. Сва места, свако место, од најмањег до градова прослављало је дан оснивања велике армије ослободитељице човечанства на свој начин, у свечаним академијама, митинзима, поворкама, славило га у говорима. Негде је било све то праћено музиком, маршем војске у дефилеу, негде просто: сељаци су се спонтано скупили и, без говора, срдачно и искрено манифестовали како су знали и осећали.

*

У ШИДУ, упркос непосредне близине фронта, прослава је била свечана и протегла се на два дана. Првог дана, уочи годишњице, одржана је академија на којој је говорио Иса Кабиљо, а после тога изведен је пробран програм.

Сутра дан мештани су формирали дугу поворку пред Командом места и кренули у парк, посећи заставе, слике и транспаренте, где је извршена смотра војске. Ту су, после отпеване химне Совјетског Савеза, говорили мајор Милош Чанковић, Раливој Обрадовић и борац Петар Стевчић.

Свечаност је завршена певањем наших и руских песама и поновним манифестацијама Црвеној армији, нашој војсци и њиховим вођама.

*

У СТАРОЈ ПАЗОВИ на свечаној академији уочи прославе говорила је Мирослава Медић, члан ОНОО-а за Срем у дворани препуној народа, рањеника и војске. Сутрадан је био велики митинг. Нарочито су леп утисак оставили омладинци из Нових Карловаца. Они су заставама и транспарентима дефиловали на коњима.

*

У СРЕМСКИМ КАРЛОВЦИМА академију је отворио секретар Градског одбора ЈНОФ-а а после њега је говорио Сава Обрадовић о постанку и развитку Црвене армије.

*

У ИЛОКУ на одржаној академији говорио је секретар ОНОО-а за Срем Јефта Јеремић. После његова говора изведен је програм.

У манифестацијама које су одржане сутрадан учествовао је не само велики број грађана и војске, него и сељака из околних села.

*

У СРЕМСКИМ МИХАЉЕВЦИМА започела је прослава манифестацијама у којима су се истакли, по лепој организацији, понашању и певању, пионири. После манифестација одржани су говори о значају дана и Црвене армије

После подне је била приредба у Дому културе. Ту је поред говора изведен програм. Извођаче, омладински хор и пионире, присутни су срдачно поздравили. После приредбе народ је још дуго клипао Црвеној армији, маршалу Стаљину и маршалу Титу.

*

У ТИТЕЛУ је уочи прославе на академији говорио Ђорђе Коларић, а у програму се истакао нарочито омладински хор. На сам дан годишњице народ је у поворци манифестовао кроз место, а после тога, на митингу, говорила је Мира Чобански.

*

У БУДИСАВИ су Срби и Мађари дупке напунили салу у којој је одржана свечана приредба. Поред говора о значају и улози Црвене армије, који је преведен и на мађарски, изведене су рецитације и позоришни комад „Брат на брата".

*

У ШАЛКАШУ је прослава имала велике размере: уочи дана прославе била је бакљада, на сам дан, пре подне је био митинг, а увече свечана приредба у омладинском дому.

Али, мештани Шајкаша су и на други начин дали израза своме одушевљењу за велику ослободилачку братску армију. Месни ЈНОФ организовао је уочи дана прославе сечење кукурузовине. Цело село, са омладином на челу, исекло је тога дана у част Црвене армије 37 јутара кукурузовине.

Приликом бакљаде, поред бакљи које су ношене у поворци, на свим угловима и раскрсницама села гореле су ватре. Митинг другог дана претворио се у одушевљене манифестације, док је приредба истога дана увече била испуњена успелим хорским песмама, рецитацијама и скечевима.

*

У ЖАБЉУ је одржана академија на којој је говорио Ђурица Јојкић а после његова говора изведен је програм са песмама и рецитацијама.

Другог дана одржан је митинг и манифестације које су трајале до после дванаест часова, а у коме је учествовало скоро целокупно становништво места.

Звучници постављени на тргу преносили су целога дана прославу из Београда и Москве.

*

У БАЧКОМ ПЕТРОВОМ СЕЛУ одржана је уочи 27-годишњице оснивања Црвене армије приредба са говорима на мађарском језику, док су другог дана приређене манифестације, а увече поново одржана академија са говором и програмом.

Прослава у Ср. Митровици

Ср. Митровица, 28 фебруара. — У Сремској Митровици је на свечан начин прослављена 27-годишњица Црвене армије. Уочи дана оснивања пред великим бројем гостију из града Митровице и околине одржана је свечана академија коју је отворио друг Ђорђе Бошковић, претседник ОНОО, пошто је изведена химна Совјетског Савеза и „Хеј Словени".

Потом је генерал-лајтнант Пеко Дапчевић говорио о Црвеној армији, њеном постанку, развитку и усавршавању. У своме реферату нагласио је да је Црвена армија — армија новога типа — главна ослободилачка сила човечанства.

У уметничком делу академије хор Културно-просветне екипе Прве армије певао је руске и наше народне и борбене песме. Од рецитација треба подвући „Змај у бункеру" од В. Назора, и „Бранилац Стаљинграда" од Александра Сурова. На крају је оркестар Прве армије отсвирао „Баркарол" од Чајковског.

Другог дана, на градском тргу, искићеном заставама, сликама, паролама и зеленилом, одржан је свечани митинг. Масе света из Митровице и околине присуствовале су овом митингу. Цео трг са трибином пред којом се постројила почасна јединица састављена од бораца, подофицира и официра, прекриле су огромне народне масе носећи заставе и транспаренте о Црвеној армији и Народно-ослободилачкој војсци и њеним вођама. Овај народни митинг на коме се манифестовала љубав и захвалност широких народних маса према Црвеној армији, отворио је у име градског НОО друг Миле Миланковић и дао реч другу Милану Стефановићу, који је говорио о Црвеној армији и улогу Комунистичке партије у њеном формирању.

У име Народно-ослободилачке војске Југославије о Црвеној армији говорио је потпуковник Влado Шкекић, у име Окружног одбора АФЖ другарица Криста Бадањац а омладинац Ђорђе Гвозденовић у име Окружног одбора УСАОВ-а.

После дефилеа јединица, које је пратила војна музика, кроз главне улице града народ је у поворкама прошао улицама са заставама и транспарентима, манифестујући своју оданост Црвеној армији.

Исте вечери је уметничка екипа ОНОО одржала приредбу са одабраним пригодним програмом.

„Никада досада није наше место видело такве манифестације"

Србобран, 28 фебруара. — Никада до сада у Србобрану није народ тако масовно учествовао у некој прослави као у овој, прослави 27-годишњице Црвене армије. Сала Занатлијске задруге где је одржана академија, била је препуна.

Академија је започела певањем химне Совјетског Савеза. Иза тога је друг Живко Бозров говорио о постанку Црвене армије и њеиној улози у садашњем рату. Хорске рецитације су оставиле дубок утисак на све присутне. Након завршеног програма било је народно весеље.

23 о. м. велике масе света пошле су у дугим поворкама у центар места да у 9 сати на тргу присуствују митингу. Поворке су са црвеним и југословенским заставама, са транспарентима и са паролама, кретале према центру, кличући непобедивој Црвеној армији, другу Стаљину, другу Титу, и Совјетском Савезу.

У 10 сати пре подне огромна маса света, од око 3.000 људи, била је искупљена на тргу. Манифестанти су стално изражавали своју оданост Црвеној армији. О значају тога дана говорио је друг Јован Продановић. Народ је одушевљено прекидао говорника и након завршеног говора клицао Црвеној армији и дефиловао кроз место. Никада досада није наше место видело такве манифестације и осетило тако свечано расположење. Никада се у Србобрану није толико сакупило народа као тога дана. Био је то прави народни благдан. На прослави дана Црвене армије присуствовали су и Мађари.

После подне у Занатској задрузи одржан је омладински митинг.

Прослава у Земуну

Земун, 28 фебруара. — Уочи рођендана Црвене армије у Земуну је одржана свечана академија на којој су били присутни претставници народне власти и претставници наше и Совјетске војске. Академију је отворио друг Михајло Радетић, секретар Градског НОО-а. Хор Друге Војвођанске бригаде Корпуса народне одбране отпевао је затим совјетску и нашу химну. Реферат о Црвеној армији одржао је наложио друг Јован Веселинов, секретар Покрајинског одбора ЈНОФ-а. Затим је говорио совјетски официр бурно поздрављен од присутних. Хор друге Војвођанске бригаде Корпуса народне одбране отпевао је неколико руских и наших песама, два омладинца рецитовала су две соло рецитације, напослетку две омладинке и 1 црвеноармејац плесали су украјинске и руске народне игре.

На сам дан годишњице оснивања Црвене армије одржан је велики митинг који је отворио друг Вук Атанацковић, секретар Градског одбора ЈНОФ-а. Затим је говорио политички комесар македонске дивизије у име НОВ-а, Јелица Чирковић у име омладине града Земуна. После одржаних говора поворка састављена од народа и војске дефиловала је кроз град праћена музиком.

Увече, уметничка екипа друге Војвођанске бригаде Корпуса народне одбране дала је приредбу са пригодним програмом.

Прослава у Руми

Рума, 28 фебруара. — Уочи дана оснивања Црвене армије увече била је свечана академија којој су поред грађанства присуствовали и другови црвеноармејци авијатичари. Свечаност је отворио друг Миленко Томић члан Сремског одбора ЈНОФ-а. Затим је хор града Руме отпевао химну Совјетског Савеза. После тога је друг Милош Басић члан ОНОО одржао говор о Црвеној армији. Његов говор је прекидан повицима Црвеној армији и Великом Војсковођи другу Стаљину. После тога је дат солидан програм са песмама, рецитацијама и хорским рецитацијама.

Другог дана приређена је свечана манифестација. Дуга поворка омладине, грађанства и војске манифестовала је своју љубав према Црвеној армији. После манифестација одржан је митинг коме је присуствовало око 4.000 људи, и омладина из Вогња. О Црвеној армији говорио је друг Милан Бојић члан ЈНОФ-а. У своме говору друг је нагласио да је Црвена армија дала сјету до сад невиђене јунаке, јер је она изникла из народа. Црвена армија има за учитеља највећег стратега друга Стаљина. Затим је говорио црвеноармејац капетан Мићин. Он је био бурно поздрављен од масе. У име жена Срема говорила је другарица Мица Остојић. Она је подвукла да је совјетска жена својим радом омогућила стварање моћне и непобедиве Црвене армије, она је заменила човека на свим пољима рада.

ПРОСЛАВА 27-ГОДИШЊИЦЕ ОСНИВАЊА ЦРВЕНЕ АРМИЈЕ У ПАШИЋЕВУ

Пашићево, 28 фебруара. — Свечано прославили су мештани у Пашићеву 27-годишњице оснивања Црвене армије.

Пред месним НОО одржан је митинг уз велико учешће месног становништва, а нарочито омладине. Свечаност је отворио друг Светозар Мургашки претседник МНОО, а о Црвеној армији говорио је друг Милорад Ботић, секретар месног одбора. У име омладине говорио је претседник УСАОВ-а Стеван Жижаков. Још су говорили један друг црвеноармејац и један друг из бугарске армије.

После митинга, омладина је продефиловала кроз село са заставама и транспарентима, кличући Црвеној армији, НОВ, маршалу Стаљину и маршалу Титу. Увече је у омладинском дому месна организација УСАОВ-а приредила веома успело културно вече. Нарочито се истакао омладински хор.

Манифестације у Словенији поводом прославе 27-годишњице Црвене армије

Београд, 28 фебруара. — Сви ослобођени и неослобођени делови Словеније прославили су дан 27-годишњице Црвене армије. Уочи празника гореле су по свим брдима ватре од Марибора до Трста. Око њих се скупљао народ и војска са песмом и клицањем Црвеној армији чији се топови чују у Словенији. У једном месту претседништво СНОС-а одржало је свечану академију. Академији су присуствовали чланови претседништва СНОС-а, Главни штаб чланови војне мисије и други гости. Уметници су изнели одабран програм који је преношен преко радиостанице „Ослободилна фронта". Одушевљене манифестације достигле су врхунац када је један члан објавио да је Црвена армија управо ослободила пољско место Познањ. У Черномељу скупило се више хиљада грађана и сељака из околине и формирали су поворку, на челу са музиком Главног штаба партизанског одреда Словеније. Велико одушевљење изазвао је говор шефа совјетске војне мисије Богомилова.

У Словеначком Приморју тај празник прославили су Словенци и италијански антифашисти. Ово многих ватри манифестована је љубав за Црвену армију и победе заједничке народне ствари над фашистичким непријатељем. Грађани слободољубивог Трста у току ноћи излепили су хиљаде летака и много парола и поздрава Црвеној армији. Антифашистички Трст показао је на овај начин колико воли Црвену армију која ће му заједно са народно-ослободилачком војском донети слободу.

ЖЕНЕ ПОПИНАЦА ЗА НАРОДНУ ВОЈСКУ

Попинци, 28 фебруара. — Другарице из Попинаца не заостају за другима. Под окупацијом су неустрашиво извршиле све задатке који су се пред њих постављали. У данима слободе оне су удвостручиле своје снаге на сваком пољу рада, па и у давању прилога. Приликом последњег скупљања за војне болнице прикупљено је: 58 јастука, 2 јоргана, 4 ношавице, 8 пешкира, 500 м. завоја и осталог санитетског материјала. 100 кг. пшенице, 50 кг. зелеђи, 600 ком. јаја.

Срем је попаљен, опљачкан, али Сремице нису клонуле духом; од малих остатака свесрдно одвајају све од себе, и дају за наше рањене другове, све у циљу да се што пре оконча рат и ослободи цела наша земља.

ИЉА ЕРЕНБУРГ

У БЕРЛИН!

Неку Немицу мучи једна ситна непријатност па се жали своме мужу: „Дала сам да ми се обојадише хаљина коју сам добила на поклон од тетке Герде. Кад сам је донела и обукла, задивила сам све присутне. Потсетила нас је на добра стара времена. Код нас је сада све ерзац! Замисли после недељу дана моја дивна плава хаљина добила је неку шуњмурасту боју, а што је још горе распала се, тако да сам готово усред бела дана остала гола.“ Читам резултате немачког ерзац-наступања на западу, па сам се сетио хаљине тетке Герде. Немци су били изван себе од радости када је Рундштет у Арденима потиснуо Американце. Они су за тренутак видели воде Маса, па их је тај призор потсетио на добра стара времена. Они су већ замислили да су не само у Лијежу већ у Паризу. Али хаљина тетке Герде је пукла и Немачка се усред бела дана показала гола.

Разуме се да немачки информациони биро није тако искрен као рођака тетке Герде. Они већ признају: „Немачке операције на западу од месног су значаја и од њих немачка јавност никада није очекивала озбиљних резултата.“ Гебелс је пре две недеље говорио о снази немачког оружја. Сада он каже „у рату бивају периоди када снага оружја губи своју убедљивост.“ Тешко ће се с тим сложити Фрицеви на западу а нарочито на истоку. Ерзац-наступање у Арденима коштало је Немце неких 100.000 војника. Заузели су на кратко време — свега две недеље — парче Белгије где нема ни творница ни већих градова. Нема шта, такви успеси нису сасвим неубедљиви. Кад су гаулајтери из Беча и Кракова прочитали да снага оружја привремено губи своју убедљивост, нису ни покушали да распакују своје кофере.

Разуверивши се у своје „Тигрове“ и кад су „краљевски“, чему се још нада Гебелс? На тешкоће које преживљују ослобођени од завојевача, на неспоразуме између савезника, на лукавство злочинца и на наивност судије?

Да би се одгонетнула немачка загонетка, најбоље је погледати у Мадрид. Пре Нове године Немци су се још одушевљавали добошима свога ерзац-наступања. Хитлер је тада одржао сасвим војнички говор. Док у Берлину урличе, он у Мадриду гунђа. Фиреровом говору одазвао се Мадридски лист „АБЦ“. Он саопштава да је немачко наступање још једном показало Енглеској и Америци снагу Немачке, а Хитлер још једном јасно показао свој државнички ум.

Изгледа да је то, у очима кретена који сада управљају немачким „фау“, — маслинова гранчица. Изнемогли људождер чезне за загрљајем „пацификатора“. Глупе маште! Нећу рећи да „пацификатора“ нема; они постоје само су постали необично бојажљиви. Те старе куртизанке хоће да се прикажу као гимназисткиње. Они чак муцкају: „Ми смо за победу“. Они могу још да шкоде, али да нашкоде то више не могу. Они су пред својим народима немоћни, народи су јасно видели шта је фашизам. Узалуд се Хитлер нада на болесне процесе који се одигравају у овој или оној држави. У данима опасности човечији организам одолева многим оболењима. Постојање Берлина учвршћује Француза, сједињује друге народе, без обзира на то какве су њихове унутрашње размирице.

Чему се нада Хитлер? Томе, да ће се његови противници посвадити и заборавити на њега? Само глупошћу и неразумевањем туђе психе — што је својствено Немцима — могу се образложити сличне наде. Народи нису деца. Народи се могу спорити који је пут бољи, али народи знају да свим путевима једнако прете друмски разбојници. Члан конзервативног клуба Конвентри лако ће се сложити с комсомолцем из Смоленска у колико се ради о обуздавању паликућа и убица. Различито замишљају мир грађани Совјетског Савеза и Америке, Енглеске и Француске, но у једном су сложни: у љубави према миру, у мржњи према рату и њеном гнезду — разбојничкој Немачкој. Величанствена је дрвена култура Енглеске. Чистав је геније рада Америке, бесмртан је завет слободе који је проглашила Француска. Ми се поносимо нашим друговима, као што се и други часни народи поносе нама. Наше јединство ће преживети искушења, оно је основано на жудњи да се цивилизација сачува од рђавих уплива и да се осигурају деца.

Узалуд се Гебелс брине. Узалуд су у Мадриду спремљене минхенске софе. У рату је убедљива само моћ оружја, оружјем ће се решити судбина Немачке. Зато јамчи ново, сјајно наступање Црвене армије.

Рат није покер, где је главна ствар — знати блефовати. Рат је најтеже искушење. „Освојење“ Париза 1940 године објавили су Немци као велику војну победу. Кога су они хтели да обману ако не себе? Они су ушли у Париз као у ресторан на коме су сва врата обазриво отворили Швајцарци. Разуме се да реч „Понири“ не звучи тако патетично као „Париз“. Станицу Понири познавали су само московљани који су путовали на Југ. Она је била чувена по јабукама. Али баш у бици за Понири, Црвена армија одржала је једну велику победу, која је допринела да се годину дана доцније истерају Немци из Париза. Данас као и раније Црвена армија види пред собом снагу Немачке. Бојеви у Арденима или Вогезима у поређењу изгледају равни биткама на Источном фронту. Храброст и одважност Русије — залог је тога да ће она заједно са савезницима натерати Немачку на колена.

О последњем нашем наступању немачки информациони биро пише: „Наступању је претходила ураганска паљба гигантске снаге“. Нисмо ми узалуд празновали дан артилерије. Ми смо свесни тога да је рат — рат, а не чудо пиротехнике. Ми не покушавамо да издалека уништимо Кенигсберг, Бреславу или Берлин. Ми знамо да ћемо ми тамо бити. Ми нећемо да разговарамо с њима издалека. Нама треба разговор очи у очи. Не интересују нас „Фау“ већ она артилерија која уништава немачку одбрану, која спасава живот наших војника и која пешадији крчи пут у Немачкој.

Дотући Немце није лако. Пут у Берлин за нас није шетња. Ми отворено говоримо о тешкоћама јер знамо да ћемо их савладати и доћи у Берлин. То зна цела Европа. То знају и сами Немци. Баш зато се они тако очајно бране: ложачи Мајданека боје се доласка суда.

Рат се удаљио далеко од наше отаџбине. Можда у позадини има људи који су пре три године боловали од малодушности, а сада болују од болешивости. Они мисле да је рат завршен и да је време да се врате бригама мирног времена. Таквих нема много. Наш народ зна, да се наставља мучан рад. Наш народ зна да не постоје два рата, да је рат само један, да се наши борци у Будимпешти боре за украјинске њиве, а они у Источној Пруској гледају пред собом ране Лењинграда. У мађарским градићима, где им је све страно, наши борци с тугом помишљају на наша поља, на наше улице, на наше девојке. Сваки од њих зна да се он, носећи слободу потлаченима и смрт тлачитељима, бори за оно поље, за ону девојку коју је оставио далеко на Истоку.

Неки енглески дописник недавно је саопштио да су Немци на острву Криту „ратнички настројени, ма да немају више чему да се надају“. То мене не чуди. Ја сам увек говорио да Фрицеви не попуштају кад нема одлучујућих догађаја. Они су на Криту ратнички настројени зато што их нико не дира. Ратна дејства у Грчкој осетили су сви само не они. Чему се надају Немци на Криту? Ономе чему и Немци у Берлину. Један од њих пише своме брату: „Раније смо се радовали сваком дану, бележили сваки дан. Сада је сваки дан тужан, па живели добро или рђаво, свеједно је. Пред нама је пустош“. Ничему се они не надају, они хоће да одгоде дан плаћања.

Не долазимо ми лако до победа. Нека се свако, кад чује топовске салве, сети жртава. Не наступамо ми зато што нам је то лако, већ зато што смо однеговали дрво победе оросивши га својом крвљу.

Немачка армија није више она која је јуришала на Стаљинград. Но, нико не помишља да умањи снагу немачког отпора. Ми знамо да је Немачка 1918 године била истрошена, истрзана сумњама, обескрвљена, па је ипак предузела огромно наступање, дошла до Марне, угрозила Париз. А пет месеци доцније она се срушила. Немац, то је аутомат. Он иде, пуца па затим стаје: свршено је! Ја сам убеђен да ће претсмртни трзаји Немачке напомињати ратне операције.

Ми смо прешли од Владивостока до Будимпеште. Ко још сумња у то да ћемо доћи до Берлина? У рату нешто не докончати значи не урадити ништа. А ми смо и сувише много пропатили да бисмо се зауставили пред циљем. Ми морамо бити у Берлину зато што су Немци били у Стаљинграду. Ми морамо проћи по Немачкој зато што смо видели „зону пустиње“. Ми морамо наћи убице. Ко од нас нема близак гроб?

Свака земља има свој понос. Ми се не дичимо Нептуновим трозупцем, ни лакоћом Грације, ни Крезовим златом. Ми се поносимо руском савешћу. Ко је то разумео, тај зна да ћемо ми бити у Берлину. Не можемо ми издати наше мртве, нити заборавити високе жртве хероја и децу на сиси. Зар камење разореног Смоленска мирује? Оно иде у Берлин. Зима 1942 године, зима Лењинграда, својом коштуњавом руком већ куца на прозоре Немачке престонице. И над наступајућим армијама као знамења освете лепршају сенке деце убијене у Бабијем Јару. Они лете у Берлин.

Разумемо ми наду Хитлера, Гебелса, било којег ложача из Мајданека, или осредњег Фрица који је онако узгред убио у Белорусији плавокосу девојку. Ми разумемо њихову наду: побећи од плаћања, отегнути посао, откупити се за багателу, па се затим латити старог. Измислити нове „Фау“, неке ракетне „Тигрове“, па кроз двадесет година командовати: „Кораком на Исток марш!“ Тога бити неће ни сада, ни кроз двадесет, ни кроз сто година. С њима ћемо ми свршити. Зар се може поново подизати Чернињгов, Гомељ, Вјазма, знајући да се у Немачкој под видом шиваћих машина фабрикује смртоносно оружје. Зар се могу неговати деца кад се зна да аутори „душегупке“, изменивши пасоше, цртају планове гигантских фабрика смрти. Ми и сувише волимо нашу децу да не бисмо мало проборавили у Берлину. Немци узалуд рачунају на наш заборав: не мастилом, крвљу је исписан летопис страдања, тај се не брише гумом. Ми морамо бити у Берлину, јер то тражи наша савест. Нашим џелатима судићемо ми, тај посао нећемо никоме поверити.

Ми се будимо с мишљу о Берлину, Ми се успављујемо с том мишљу. Кад ћутимо, мислимо на Берлин, када спавамо не заборављамо на Берлин.

„Зар вам то није досадно?“ — питаће неки пацификатор. Досадно, одговарамо ми, па баш зато и хитамо у Берлин. Није човек створен зато да иде у извидницу, да пробија непријатељску одбрану, или да подбија тенкове. Он је створен за друго нешто: за класје, за игру маште, за љубав, за стихове, за срећу. То што су нас Немци отргли од стваралаштва, од породице, од отаџбине, приморали нас да уместо вољене руке годинама стискамо хладно гвожђе, за наш је народ велико искушење. Не сматрамо ми уништење фашизма као неко слатко занимање. Баш зато ми хоћемо да их уништимо, зато се ми журимо у Берлин. Ми хоћемо мир, и у чежњи за миром ми мислимо само на рат. Наш војник машта о кући, па се баш зато још више удаљава од ње, ближе Берлину. У иностранству су нас често приказивали као свестране, али расејане и широке људе. То није тачно. Можемо ми бити и такви, мислити о много чему, много волети, ценити разноличност. Али ми знамо и стегнути срце, наденути на њега челичне обруче, живети једном мишљу, хтети једно. У горким данима 1941 године ми смо понављали реч „издржати“ као нешто тајанствено, нешто скупоцено, јединствено. Сада када ми желимо да што пре дођемо до среће, до краја, ми понављамо: „У Берлин“! О, разумљиво је да дани Стаљинграда не личе на наступање иза Висле. У Орјолу се дижу куће, бегунци су се вратили у Минск, спољни живот позадине као да се удаљио од рата, уколико се рат удаљио од тога живота. Но, то је само спољашност. Зар жене могу да живе од нечег другог, ако не од писама својих мужева, а домовина од заповести главнокомандујућег? Тешка је четврта година рата, но нема речи којима би се могло исказати мушкост позадине, уралског радника, шахтера и колхозница. Шта нам улева то силно самопрегоревање да издржимо бригу о блискима, бол за изгубљенима? Једно: сазнање да идемо у Берлин, да се није узалуд пролила крв најбољих, да следи одмазда и да долази мир, чврст и добри, не ерзац-мир, који су спремни да фабрикују Немци, већ прави, не немачки већ човечански! У име те тишине која ће се ускоро вратити на земљу, у име клице која сада још спава под снегом, у име блиског пролећа ми говоримо: „У Берлин!“

(Красная Звезда)

Сибирски гигант

Зими 1941 године на пустој обали реке Јенисеја, близу града Краснојарска, започела је изградња велике фабрике за израду машина. Овамо су дошли из далека возови са уређењем, материјалом и радионицама фабрике „Црвени Профинтерн“. Започео је живахан грађевинарски рад. Убрзаним темпом за неколико месеци на пустом месту је саграђено шест зграда за радионице нове фабрике. У току двадесет дана саграђена је електрична станица са турбином капацитета 3.000 киловата. То је већ била мала фабрика.

У мају 1942 године Државни комитет одбране донео је одлуку о изградњи у граду Краснојарску машинске фабрике „Црвени Профинтерн“, који би имао да израђује велике локомотиве, металургиске дизалице и друге индустриске машине. Није био лак задатак за градитеље. Али градитељски колектив је имао већ велико искуство у раду, он је радио упорно и организовано. Велика препрека била је сурова сибирска зима. Али ни мраз од 45 степени испод нуле није задржао изградњу. У помоћ колективу прискочили су инжењери и техничари.

Изградња фабрике ишла је најбржим темпом. Радионица за котлове, са површином око 9.000 квадратних метара, саграђена је за 50 дана. За исто време избачено је 3.000 кубних метара земље, узидано 2,500.000 цигала, потрошено преко 10.000 кубних метара дрвене грађе.

Изградња фабрике „Црвени Профинтерн“ завршена је. Поврх државног задатка изграђено је и уведено у експлоатацију још 6 радионица. На истоку земље, у Сибиру, створена је и ради велика база за тешке индустриске машине. Истовремено са фабрикама никло је и радничко насеље са механичко-машинским техникумом, школом СЗО, клубом и библиотеком.

Друг Стаљин честитао је колективу на завршетку изградње и уводу у експлоатацију фабрике: „Отаџбина неће заборавити ваш пожртвовани рад на изградњи у ратно време нове велике базе индустрије тешких машина у Сибиру, која има велики значај за опоравак и развитак железничког транспорта и целог народног газдинства“.

(ТАСС)

Мале културне вести из Војводине

— У Суботици је отворен Народни универзитет. Предавања универзитета створио је професор Драгослав Јованović. Он је рекао да ће се на народном универзитету објашњавати сва културна, економска и политичка питања. Народни универзитет ће, насупрот сличним установама у старој Југославији, бити стављен у службу најширих народних маса.

Прво предавање одржао је Милан Гајин, секретар Окружног НОО-а, о националном питању у светлости народно ослободилачке борбе.

Предавању је присуствовао велики број лица; после њега развила се дискусија.

*

— У Бачкој Паланци отворена је непотпуна гимназија и почела је са радом. У гимназију је уписано преко три стотине деце. Наставника за сада има свега осам.

Истовремено су отворена и два интерната, за мушку и за женску децу. То ће омогућити да се школују и деца оних који раније нису имали средстава да иду у школу.

Отварање интерната помогао је, на иницијативу просветног референта, Срески НОО. Дечји родитељи су помагали да се уреде зграде за интернате.

*

— Културно-просветни одбори у новосадским болницама раде вредно, тако да се сваке недеље даје приредба за рањенике, на којој се они забављају, а истовремено културно подижу. Болница бр. 4 такмичи се са болницом бр. 1. која ће дати у току ових месец дана више приредаба, чије ће приредбе бити боље припремљене, но ће издати више зидних и џепних новина као и ко ће одржати више аналфабетских течајева.

Болничке приредбе посећују не само рањеници и особље болнице, него на њих долазе и грађани.

*

— У Панчеву је Душан Новаков, члан Извршног одбора Окружног јединственог народно-ослободилачког фронта за Јужни Банат одржао предавање: „О Јединствено-народно-ослободилачком фронту“.

После предавања је приказа филм о борбама и успесима савезничких армија против фашиста.

Конференција за избор Извршног одбора Месног синдикалног већа у Новом Саду

У уторак, 27 о. м., на сазив Акционог одбора Јединствених синдиката радника и намештеника, одржана је у просторијама Радничког дома у Новом Саду конференција месних одбора струковних синдиката ради избора Извршног одбора Синдикалног већа за град Нови Сад.

Конференцију је отворио друг Буљовчић, претседник Акционог одбора и објаснио циљ састанка.

Друг Лазар Плавшић, члан Извршног одбора Јединствених синдиката Југославије, у своме говору истакао је значај овога састанка, значај избора и одговорност изабраних другова, с обзиром на будућу важност Новога Сада, као центра аутономне Војводине. Један друг је изнео наш повољан политички и војнички положај у свету, као и у светском синдикалном покрету, захваљујући способности и виталности наших народа. Зажелео је да се радом то очува и још више уздигне.

У прекиду конференције извршен је избор Извршног одбора, у који су ушли следећи другови:

За претседника Буљовчић Војислав, графичар; потпретседник Драгољуб Гвозденац, држ. намештеник; секретар Живковић Чедомир, текстилац; II секретар Радованов Милан, железничар; благајник Достан Стеван, жевежар; за чланове управе: Такач Александар, хемичар; Бержењи Јосип, обућар; Петров Боривој, комунални радник; Петровић Душан, грађевинар; Шврака Александар, инд. дрвета. Финансијска контрола: претседник Роксандић Звонимир, банкарац, Субашић Јован, металац; Возаровић Стеван, берберин.

После извршеног избора, друг Роксандић захвалио се на поверењу и обећао је да ће се извршни одбор трудити да оправда поверење и испуни задатке који му се буду поставили.

Друг Гвозденац истакао је значај јединства интелектуалних и физичких радника, потребу сарадње, поверење и разумевање једних за друге ради успешнијег развоја синдиката и бржег изграђивања наше порушене земље.

Друг пуковник Дакић Радоје, члан Извршног одбора ЈСРНЈ, истакао је у своме опширном говору повезаност синдиката са обновом привредног живота, са Народно-ослободилачком војском и са фронтом. Нагласио је значај синдиката у учвршћивању народне власти и тековина народно-ослободилачке борбе. Задатак синдиката је и у томе, да у свим гранама друштвеног живота раскринкава народне непријатеље и на их онемогућава у њиховој разорној делатности. За време свога говора друг Дакић био је више пута прекидан одобравањем.

Друг Рудњанин поздравио је пленум у име другова из Петровграда и рекао да у синдикалном покрету Новог Сада они гледају пионире синдикалног развоја у Војводини. Обећао је да ће се они такмичити са Новим Садом у извршењу задатака, који стоје пред синдикалним покретом.

У име суботичких синдикалних организација, пленум је поздравио претставник подружнице пољопривредних радника друг Шефчић, који је у неколико речи истакао значај оне пажње коју је синдикатима поклонио највећи син радничке класе народни херој маршал Тито.

После овога конференција је завршена.

Патролни чамац број 1 пуштен је на свечан начин у воду

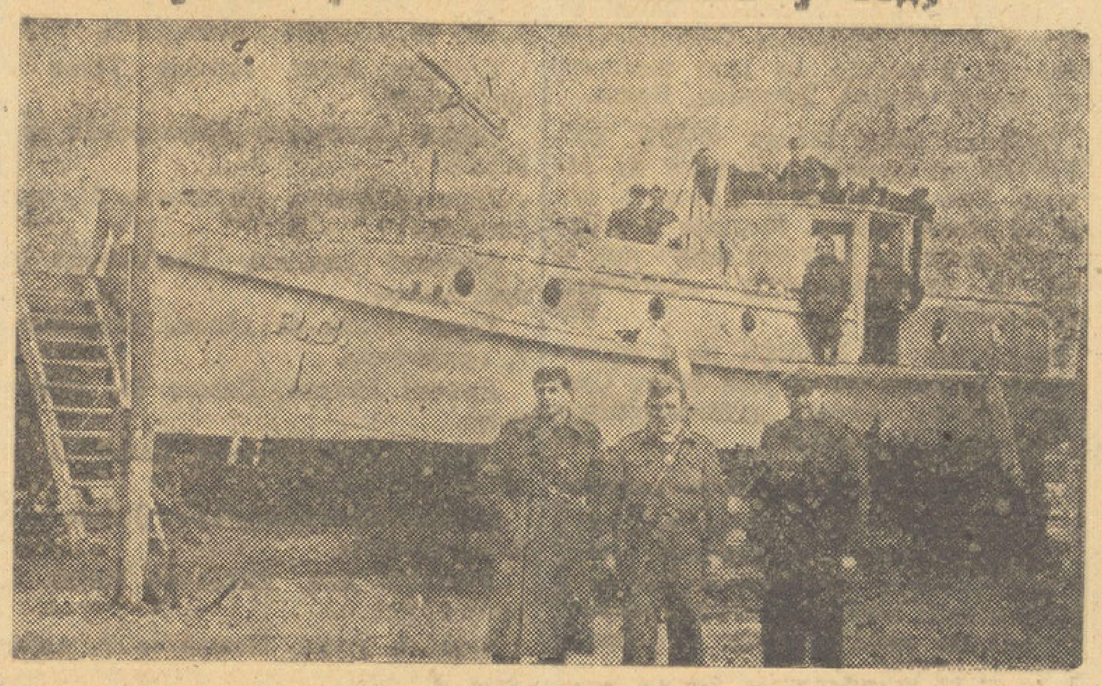

Патролни чамац број 1.

У недељу је свечано пуштен у воду патролни чамац број 1, који ће вршити патролну службу на нашим рекама. Команда морнаричке базе је тим поводом приредила на једној реци код бродоградилишта, једну малу свечаност.

Овој свечаности су присуствовали као гости претставници Главног штаба морнарице у Сплиту политички комесар Карло Жувић и мајор Славко Пезе. Такође су присуствовали командант Морнаричке базе у Новом Саду капетан Милан Крмпотић, политички комесар Светозар Миловановић, начелник Боривоје Николић, командант бродоградилишта Јосип Тичак и његов заменик Стеван Мирковић, затим особље Команде морнаричке базе, патролна чета и I морнаричка чета.

Пре пуштања чамца у воду, поменуте чете су извршиле заклетву.

Прва морнаричка чета основана је у манђелошким виноградима, у Фрушкој Гори, и њу су сачињавали чланови посаде брода „Загреб“, који су на позив маршала Тита напустили брод и пришли Народно-ослободилачкој војсци.

Командир I морнаричке чете, Кара Димитријевић, предао је патролни чамац команданту, уз неколико пригодних речи.

Командант морнаричке базе капетан Милан Крмпотић предао је команданту брода компас, по морнаричком обичају, и рекао да тај компас треба да буде и симболички потсетник којим путем треба да иде морнар Народно-ослободилачке војске.

Командант патролног чамца Јулије Ситар дао је затим завет да ће посада чамца храбро испуњавати задатке који јој се постављају.

Затим је командант брода, по традиционалном обичају, разбио о прамац боцу шампањца, и тада је чамац, уз звуке химне и пушчане плотуне, пуштен у воду.

Грађење овога патролног чамца трајало је 1000 часова ударничког рада. Да није било тешкоћа око набавке материјала чамац би био још раније готов.

Ускоро ће се омогућити повратак из Мађарске многих насилно мобилисаних и одведених лица

Међу нашим удружењима, која после прекида насталог услед рата обнављају своју делатност, налази се и Друштво црвеног крста.

Секретар Друштва другарица Нада Шевић изложила нам је укратко рад Друштва нарочито у погледу проналажења лица насилно одведених за време окупације.

— Податке о несталима, рекла је другарица Шевић, прикупљамо путем Међународног друштва Црвеног крста у Женеви, и то посредством Главног одбора Друштва црвеног крста у Београду, преко којега упућујемо тражење уз навођење приближних података. Исто тако, посредујемо и у преписци нашег становништва са члановима њихових породица у иностранству, и то не само у неутралним државама него и у зараћеним.

Као што је познато, силовитим налетом дивизија маршала Толбухина освојене су велике мађарске територије и заробљени су многи мађарски војници и припадници радне службе (тзв. мункаши), међу којима има и врло много Словена из Војводине које је мађарски окупатор у своје време силом мобилисао.

Другарица Шевић изјавила је да је Друштво црвеног крста предузело извесне кораке да се ови људи пусте из ропства. Њихове породице свакодневно долазе и моле да Друштво црвеног крста посредује у томе правцу. У ту сврху упућена је делегација маршалу Титу, као и команди Црвене армије, да би се предузели потребни кораци у овом правцу. Делегација је добила обећање да ће ова молба у најкраће време бити повољно решена.

— Какве акције намерава Црвени крст да предузме?

— У делокруг рада Црвеног крста спада и брига за рањенике, као и потпомагање болница. У томе правцу ми смо организовали и одржали до сада два течаја за добровољне болничарке, који су били добро посећени, а ових дана почиње и трећи течај.

Поред тога, у сарадњи са осталим установама наших народних власти за социјално старање, као и у сарадњи с антифашистичким организацијама као што су АФЖ и УСАОВ, и Црвени крст учествује у смештању и збрињавању избеглица, а нарочито избегличке деце, и то углавном материјалним средствима, новцем и робом.

Од Главног одбора Друштва црвеног крста примили смо извештај да се америчка мисија и Црвени крст живо интересују за здравствено стање и потребе деце, жртава фашистичког насиља. Стога смо се обратили народним властима у свима местима Војводине да саставе списак деце, у првом реду деце наших бораца и жртава рата, да бисмо преко америчког Црвеног крста могли задовољити њихове најхитније потребе у одећи, обући, лековима итд.

Сада је у току организовање, односно реорганизовање Друштва у свима местима Војводине. Основани су Обласни одбор за Срем у Сремској Митровици и окружни одбори у Бачкој и Банату. У сваком среском месту оснивају се срески, а у сваком месту месни одбори Друштва црвеног крста. У току месеца фебруара вршен је упис у чланство. Народ је у свим местима схватио значај Друштва црвеног крста и масовно се уписује у чланство.

ОМЛАДИНА БАРАЊЕ ДОБИЛА ПОХВАЛУ МАРШАЛА ТОЛБУХИНА

Сомбор, 28 фебруара. — Омладинци Барање много су допринели помажући својим радом у току борбе Црвеној армији и нашој војсци. Омладина је ударничким радом оправила 24 километра пута, израдила је 900 кубних метара дрвене грађе за мост који је био од великог значаја за војне операције. Зато је маршал Толбухин преко свога штаба послао ову похвалу омладини Барање:

„Управа Трећег украјинског фронта бр. 26 I 1945, радној заједници Бељe — Кнежево. Захваљујем се заједничком раду радника Кнежева што су свесно урадили постављене им задатке. Начелник пуковник Павлов“.

ОМЛАДИНА И НАРОД БАРАЊЕ ЗА НАШУ ВОЈСКУ

Сомбор, 28 фебруара. — Зимски дани затекли су нашу војску по селима Барање. Становништво Барање похитало је да укаже сву могућу помоћ нашим борцима и рањеницима. На позив УСАОВ-а прикупљено је за војску 2.100 пуловера, 3.800 пари чарапа, 1.070 пари рукавица, преко 600 пакета за рањенике.

Тако се народ Барање преко својих омладинаца одужио својим ослободиоцима и борцима.

УДАРНИЧКИ РАД ОМЛАДИНЕ СЕЛА ГРКА

Грк, 28 фебруара. — Под најтежим условима омладина села Грка изашла је у хатар села Босута и брала кукурузе. Ма да је већи део њива поплављен од набујалог босута, 17 омладинаца је обрало 18 јутара кукуруза за 24 радна часа, односно половину онога што је засејано. При томе они су били лоше одевени и без добре обуће.

РАДНИЦИ КОВАЧКО-КОЛАРСКЕ И ЛАКИРЕРСКЕ ЗАДРУГЕ ЗА ФРОНТ

У суботу, 24 о. м., одржана је конференција ЈНОФ-а Ковачко-коларске и лакирерске задруге у Темеринској улици, у Новом Саду, на којој су изношени недостаци који заједничким радом треба да се уклоне.

Задругари су показали много интересовања за државна и политичка питања и једногласно су одлучили да један дан раде за потребе фронта.

Прилози за наше рањенике

Ковачевић Војин, фотограф из Новог Сада, приложио је преко наше редакције 2000 динара за рањенике Народно-ослободилачке војске.

•

Стефанов Данило из Н. Сада приложио је преко наше редакције 2.000.— динара за рањенике Народно-ослободилачке војске.

Позив

Позивају се сви мушкарци на територији града Новог Сада без обзира на народност и да ли су ту рођени а по годиштима спадају под мобилизацију од 1915 до 1927 године, који до данас из било каквих разлога нису прегледани лекарско-комисиски, да се јаве најдаље до 7 марта 1945 Војној секцији Градског народно-ослободилачког одбора, Градска кућа соба бр. 42/II спрат ради уписа у регрутне спискове и ради лекарског прегледа.

Сви они који се враћају из избеглиштва, заробљеништва, принудног рада („мункаша"), као и они који раде или су радили по војним, државним или другим надлештвима, установама или предузећима, а по годинама рођења спадају у годишта 1915—1927 и немају писмено ослобођење од војне обавезе издато од стране Команде места, дужни су исто тако да се без условно пријаве.

Скреће се пажња да ће се они који се не пријаве до одређеног рока, а немају за то оправданог разлога, сматрати да избегавају војну обавезу и према њима ће се применити — војно судски поступак.

(Из Градског народно-ослободилачког одбора)

ПОЗИВ КУЛТУРНИМ И ХУМАНИМ ДРУШТВИМА

Сва културна, добротворна, певачка, музичка, спортска и слична друштва, која желе да наставе свој рад, позивају се да се до 15 марта пријаве Просветном одељку Месног народно-ослободилачког одбора. Том приликом треба да поднесу: одобрене статуте, списак чланова претседништва и управног одбора са њиховим занимањем и тачном адресом, записник последње скупштине и последње одборске седнице у препису, који оверава и за чију тачност јамчи претседник и секретар друштва, као и кратак инвентар и податке о имовном стању друштва. (Шеф Просветног одељка градског НОО).

ПРОДАЈА ЖЕНСКИХ ЧАРАПА. — Извештава се ц. грађанство да ће новосадски трговци почев од четвртка 1 марта о. г. почети са продајом женских чарапа и то под следећим условима:

Сваки купац је дужан да лично дође у радњу ради купа и да собом понесе пријавни лист и куповну књижицу. Продаја ће се вршити само уз приказ истих и на лични потпис купца. Они потрошачи, који су већ у јануару или фебруару месецу о. г. набавили женске чарапе, немају права овог пута на куп нових чарапа. (Комесар Удружења трговаца Стеван Бајин с. р.)

ОСНОВАНО ЈЕ УДРУЖЕЊЕ ВИНОГРАДАРА И ВОЋАРА У Н. САДУ

У дворани Занатског дома у Новом Саду одржана је прекјуче оснивачка скупштина Удружења Новосађана власника винограда и воћњака. Присуствовало је око 200 виноградара и воћара.

У име иницијативног одбора скупштину је отворио Јован Јегдић, адвокат из Новог Сада, који је поднео реферат о потреби оснивања овог Удружења. Он је истакао да се ово Удружење оснива слободно и то са сврхом да помогне нашој истинској народној власти у томе да се питање рационалне и напредне производње винове лозе или воћа код нас што брже и што успешније реши, и да се што лакше изведу сви они послови који ће нашу виноградарску и воћарску привреду, ратом запуштену и нарушену, што пре обновити.

Удружење ће предузети кораке да у најскоријем времену оспује задругу.

На крају је изабран управни и надзорни одбор.

УПОЗОРЕЊЕ СВИМА ДОБРОВОЉНИМ ДАВАОЦИМА КРВИ. — Обавештавају се сви даваоци да ће Станица за трансфузију крви у Новом Саду, улица Војводе Путника бр. 1, почевши од данас исплаћивати новчану помоћ Санитетског одељења Врховног штаба НОВЈ за исхрану својих добровољних давалаца крви, да би даваоци побољшаном исхраном што пре били у стању да дођу на поновно давање крви за рањенике наше јуначке НОВЈ.

Исплата помоћи протеже се на све даваоце који су од отварања Станице дали крв. Другови и другарице који желе, могу примљену помоћ дати у фонд НОВЈ или за пострадале крајеве. (Из Станице за трансфузију крви).

ТРАЖИ СЕ

Молим сваког ко нешто зна о моме сину **РАДОСЛАВУ БОШКУ РАЈКОВ**, који се налазио на румунском фронту, а после у болници, да јави оцу Душану Рајков, Ђурђево, Бачка.

Молим сваког ко нешто зна о моме сину **БРАНКУ ДИЦКО**, који се последњи пут јавио из Секешфехервара пре 4 месеца, да јави његовом оцу Илији Дицко, Ђурђево, Бачка.

Тражимо нашу сестру **МИРУ ПУШТРИЋ** из Врбаса, одведена из затвора Бачка Топола у Комаром, даље не знамо ништа. Молимо другове и другарице да јаве ако знају шта о њој у администрацију „Слободна Војводина". 929

РАДОЈКА Р. КУЛИЋ из I пролетерске бригаде, да се јави брату Сретену Кулићу. Адреса администрација „Слободне Војводине". 925

Тужним болом и срцем у души јављамо свима сродницима, познаницима и пријатељима да ћемо нашем милом и никад непрежаљеном сину, супругу, оцу, брату и деверу

ИСИ ЈОВИЋУ

из Бачког Градишта

давати 40-дневни помен у суботу 3 марта 1945 г. у Бач. Градишту на православном гробљу.

Ожалошћени: отац ТРИВА, мајка ЈЕЛА, жена ЕВА, деца, браћа, снахе и остала родбина.

Изгубљено и оглашено неважећим

Маринковић Катарина, Саве Вуковића 4, пазарна књижица.

Филиповић Слободан, Илије Бирчанина 50, пријавница.

Дика Францишка, Битољска 8, пријавница.

Ердељан Милан, Орловића Павла 6, пазарна књижица.

Летић Славко, Јована Суботића 13, пазарна књижица бр. 16.891.

Грапчак Марија, Битољска 22, сведочанство VII разр. огледне школе.

Марија Кампел, Поштанска 9, пријавница.

Недић Олга, Слана Бара 21/а пријавница.

Вученић Зора, Слана Бара 47, пријавница.

Дугонић Новак, Пупинова 10, документа, која су за време бомбардовања 1944 год. изгубљена.

Уд. Балаж Катарина, Железничка 79, пазарна књига.

Тома Анушка, рођ. Рат, Гробљанска 13, пријавница.

Веселинов Велимир, Трг Књегиње Зорке 19, пазарна књижица бр. 14.237

Туцаков Анка, Николе Тесле 25, пријавница.

Филеп Јелисавета Морнарска 3, пријавница.

Бирњи Јелена, Морнарска 21, пријавница.

Добрила Вељков, Гробљанска 21, пријавница.

Харди Јулка са децом, Темеринска 7, пријавница.

Драчин Катица, Пећска 71, пријавница.

Прока Савин, Николе Тесле 10, пазарна књижица.

Цвејић Драгутин, Трг Ослобођења 2, пријавница.

Лакатош Ана, Косанчић Ивана 15, пријавница.

Вујачић Ђура, Пашићева 7, пазарна књижица.

Гордана Катанић, Цара Николаја бр. 34, пријавну листу.

ИЗГУБЉЕНА ТАШНА. 26 фебр. на путу Кађ—Нови Сад изгубљена је тегет женска ташна са 7900 дин. Моли се поштен налазач да исту преда кањском НОО или на адресу Новаковић Тихомир, Нови Сад, Петра Кочића 7 уз награду од 4000 дин. 928

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

Поводом смрти нашег драгог и неизмерно вољеног супруга и оца

ЧЕДОМИРА ДОРОСЛОВАЧКОГ

трговца

који је 24 фебр. 1945 год. испустио своју племениту душу после дуге и тешке болести у Новом Саду, а сахрањен 26 фебр. 1945 у Старом Бечеју, изјављујемо свима онима, који су присуствовали погребу, усмено или писмено изразили знаке саучешћа, своју дубоку захвалност.

Неутешни: КАТИЦА рођ. ГАВАНСКИ супруга, Др. БРАНИСЛАВ ДОРОСЛОВАЧКИ син.

ТРГОВИНСКО-ИНДУСТРИЈСКА И ЗАНАТСКА КОМОРА НОВИ САД

Трговинско-индустријска и занатска комора позива сва подручна принудна удружења трговаца, занатлија и угоститеља основана по одредбама Закона о радњама, а са подручја Бачке и Срема, те из срезова Дарда и Батина, да доставе најхитније извештај овој Комори да ли је удружење отпочело са радом, и уколико је отпочело, да саопшти број одлуке власти о праву на отпочињање рада као и имена постављених претставника Удружења. Сем тога да Удружење саопшти број својих чланова и своју територијалну надлежност.

Трговинско-индустријска и занатска комора је привремено смештена на Булевару Краљице Марије бр. 13 I спрат.

ДРЖАВНА ХИПОТЕКАРНА БАНКА
Главна филијала у Новом Саду

позива своје предратне улагаче да се писмено изјасне најкасније до 1 априла 1945 године у погледу каматне стопе и отказног рока, који су следећи:

1) код улога на штедњу: по виђењу, без отказа, 2% годишње камате, са шестомесечним отказом $2^1/_2$%, и са годишњим отказом $3^1/_2$% и

2) код улога по текућим рачунима: по виђењу, без отказа, 1% годишње камате, са шестомесечним отказом 2%, и са годишњим отказом 3%.

Ова каматна стопа и отказни рокови примењиваће се од 1 јануара 1945 године.

Улози улагача, који се у наведеном року не изјасне, сматраће се као улози по виђењу, тј. без отказа.

КРОЗ НОВИ САД

Нови Сад, 1 марта 1945

БИОСКОПИ:

ПАЛАС у 14, 16 и 18 (20 војничка) часова „Окружни уред" чешки шаљиви филм.

МУЗЕЈ МАТИЦЕ СРПСКЕ отворен од 11 до 12 часова.

АНТИФАШИСТИЧКА ИЗЛОЖБА отворена од 8 до 20 часова.

Дежурна апотека: **ПОПОВИЋ**, Кр. Петра II ул.

СТАНИЦА ЗА ТРАНСФУЗИЈУ КРВИ редовно ради од 8 до 16 часова. Моле се даваоци да се јављају пре подне и да тога дана не доручкују масну храну.

★

МАЛИ ОГЛАСИ

СТАН (самостална кућа) са баштом и двориштем тражим, може бити већа сеоска кућа. Понуде прима Радуја Сударовић, Краља Петра II 84. 896

ДЕЧЈА ДУБОКА КОЛИЦА добро сачувана од здравог детета продајем Церић, Петроварадин, Свачићева 6.

БАЧКО МЛИНСКО ИНДУСТРИСКО А. Д. — млина „ШУЛЦ" Темеринска ул. 117 има на продају већу количину доброг италског ђубрета, односно један део даће у замену за сламу. Сва обавештења даје старатељство. 892

БАЧКО МЛИНСКО ИНДУСТРИСКО А. Д. — млина „ШУЛЦ" вршиће ушурну мељаву за време од 1 до 16 марта произвођачима и пољопривредним радницима, који за ушурну мељаву по постојећим прописима добију дозволу од Секције за исхрану МНОО-а. 893

ДОМАРА-ПОСЛУЖИТЕЉА, фамилијарног, осигуран стан са огревом и светлом, тражи Државна творница свилених тканина, пре Гирлихс, Димитрија Аврамовића 19. Пријаве са препорукама сваки дан од 8 до 12 часова. 867

КУТИЈЕ ПРАЗНЕ од крема за обућу купује сваку количину Технокемија, Петра Кочића бр. 1. 933

КЛАВИРШТИМЕР Јован Кочиш, врши штимовање и све поправке. Војводе Шупљикца 38. 930

ТРАЖИМО ПОСАО, радили би виноград 1 јутро. Понуде: Тома Петар, Гробљанска 13. 927

КУПУЈЕМ једне мушке нове или ношене мушке ципеле број 42. Стевана Мусића 4/I. 915

КУПУЈЕМ дубока, очувана дечја колица. Ласло Јелена, Уставска 50.

БЕЛА СПАВАЋА СОБА и кухиња на продају. Св. Јованска ул. бр. 3.

ВОЋНИХ САДНИЦА калемљених разних врста на продају, обратити се општини Гајдобра.

ЗЕЛЕН ЗА СУПУ на продају у већој количини, као и семења. Обратити се Бошку Суботину, Гајдобра.

ЦРВЕНОМ КРСТУ у Н. Саду потребан је послужитељ, који ће уједно бити и домар. Пријаве се примају у канцеларији Булевар Краљице Марије 19. 957

ЦРКВЕЊАК, по могућности млађи човек, са вишегодишњом праксом и и знањем црквеног пјенија, потребан је Српској православној црквеној општини у Сенти. Награда је: осам јутара земље, 137 пенга месечна плата за ову годину и стан са баштом. Молбе донети или послати на црквено-општинску канцеларију најдаље до конца фебруара са потребним уверењем. (Црквено-општ. одбор)

Помен

Нашем милом, добром и никад незаборављеном супругу и тати

ВАСИЉКУ Г. СТЕФАНОВИЋУ

апел. судији у пензији даваћемо четрдесетодневни помен у суботу 3 марта у 11 сати на Успенском гробљу.

Ожалошћена породица

„Слободна Војводина" излази сваког дана осим среде — Уредништво и администрација Нови Сад, Футошка улица број 50 — Телеф. Уредништва 23-24